

Theoreticko-praktická

NAUKA O ZPĚVU.

Pro

žáky vyšších tříd škol národních,

jakož i pro školy měšťanské

sepsal

Frant. V. Janoušek,

národní učitel v Jičíně.

Schválila učitelská jednota „BUDEČ“ v Roudnici.

V PRAZE.

Nakladatel kněhkupectví: I. L. KOBER.

1872.

7122

7

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA	
PEDAGOGICKÉ FAKULTY	
MUNIČOVÉ	
Signatura	A 1128
Invent. t. č.	20722

Národní kněhtiskárna: I. L. Kober.

Slavné jednotě učitelské

„Budči Roudnické“

na důkaz bratrské úcty a oddanosti

1941. 10. 10. 10. 10.

1941. 10. 10. 10. 10.

1941. 10. 10. 10. 10.

věnuje

SPISOVATEL.

PŘEDMLUVA.

Není tuším třeba dovozovati teprvé důležitost zpěvu ve školách národních; napsánoť o kapitole té již přemnoho v našich pedagogických listech, rokováno o ní též v jednotách učitelských jak v Čechách tak i na Moravě, a všude byla uznána zásada: zpěv že jest ve škole národní předmětem důležitým. A nejen to: o posledním sjezdu učitelstva českoslovanského (v Přerově, 19. srpna 1871.) vytknut též i předmětu tomu jasně cíl, kterýž v podstatě jest tento: „Vyučování zpěvu ve škole národní má za úkol cvičení hudebního sluchu i hlasu, šlechtění srdce a probouzení lásky vlastenecké.

Proto nechť mládež učí se písním trvalé ceny z paměti. Zpěv dvojhlasý a obeznámení s notovou soustavou ponechejž se nejvyšší třídě, kde škola jest více než trojtřídná.“

Tím jest též konečně rozluštěna otázka: „má-li se vůbec v národní škole zpěvu na základě notové soustavy vyučovati?“ a rozluštění to zní: „ano!“ (Ovšem s výminkou!)

Máme-li však ve škole národní vůbec na základě notové soustavy zpěvu vyučovati, a to s prospěchem, tu zajisté každý mi přisvědčí, že k tomu zapotřebí jest knížečky nějaké, která by učení tomu za základ sloužiti a žákům do rukou se dáti mohla.

A knížečku takovou podávám zde, byv k tomu od mnohých pánů kolegů vyzván, veřejnosti. Knížečka

ta obsahuje u velmi stručném výtahu pravidla řádného zpěvu, podává pak v části praktické postupně sestavený výběr cvičení, a zároveň též k obveselení myslí sbírku písní národních i znárodnělých; též i našim velebným zpěvům staroslovanským popráno tu místa, a to vším právem, neboť nikdo toho neupře, jak velice by dobré bylo, kdyby tyto drahé památky opět se v lidu našem ujaly a ty novomódní škváry úplně vytlačily! Počátek tu musí býti učiněn však pouze školou, naše hodrá mládež musí se toho uchopiti, v čemž ji zajisté uvědomělé učitelstvo československé všemožně podporovati bude.

Mým pak jediným přáním jest, by knížečka tato byla jak milé mládeži československé, tak i statečnému učitelstvu ku prospěchu a užitku. — Dejž to Bůh!

V Jičíně na den sv. Václava 1871.

F. V. Janoušek.

Obsah.

A.

Theorie zpěvu.

Hlava I.

o některých pravidlech, dle nichž se učení při zpěvu řídití musí.

	Strana
a) Dýchání	1
b) Držení těla	1
c) Výslovnost	1
d) Eláskování neb vokalisací	2
e) Hudební sluch	2
f) Přednos	2
g) Rozdílní druhové hlasů	3
h) Změna hlasu	3
i) Kdy můžeme, a kdy nesmíme zpívatí	4

Hlava II.

o základech (prvcích) zpěvu.

1. Tón; jeho výška a hloubka	4
2. Hudební písmo	5
3. Rozdělení not, trvání tónu, notový plán	6
4. Klíče	8
5. Jména not	8
6. Hodnota časová, takt	10
7. Pomlčky	11
8. Pohyb	12
9. Stupnice	12
10. Posuvky	14
11. Malé i veliké půltóny	18
Dodatek	19

B. Část praktická.

Díl I.

Cvičení jednohlasá.

		Strana
Trojzvuk a rozluštění jeho	Cvičení	1— 3 20
Tetrachord a spojení dvou	„	4— 6 21
Stupnice	„	7 22
Primy	„	8— 10 22
Sekondy	„	11— 13 23
Tercie	„	14— 18 24
Kvarty	„	19— 24 27
Kvinty	„	25— 33 30
Sexty	„	34— 43 34
Septimy malé	„	44— 50 40
Septimy veliké	„	51 44
Oktávy	„	52— 60 45
Stupnice c rozšířená o 5 tónů do výšky	„	61— 70 49
Souhrn všech intervallů	„	71— 72 56
Intervally v pořadí vystupujícím a sestupujícím	„	73— 86 57
Stupnice c rozšířená o 3 tóny do hloubky	„	87— 90 67
Zvyšování a snižování tónů	„	91—106 69
Postup chromatický	„	107—109 73

Díl II.

Cvičení dvojhlasá.

1.	Tónina <i>C-dur</i>	„	110—127 75
2.	„ <i>F-dur</i>	„	128—144 91
3.	„ <i>C-dur</i>	„	145—162 104
	Písňě obsahu nábožného	„	163—170 118

Seznam písní v praktické části obsažených.

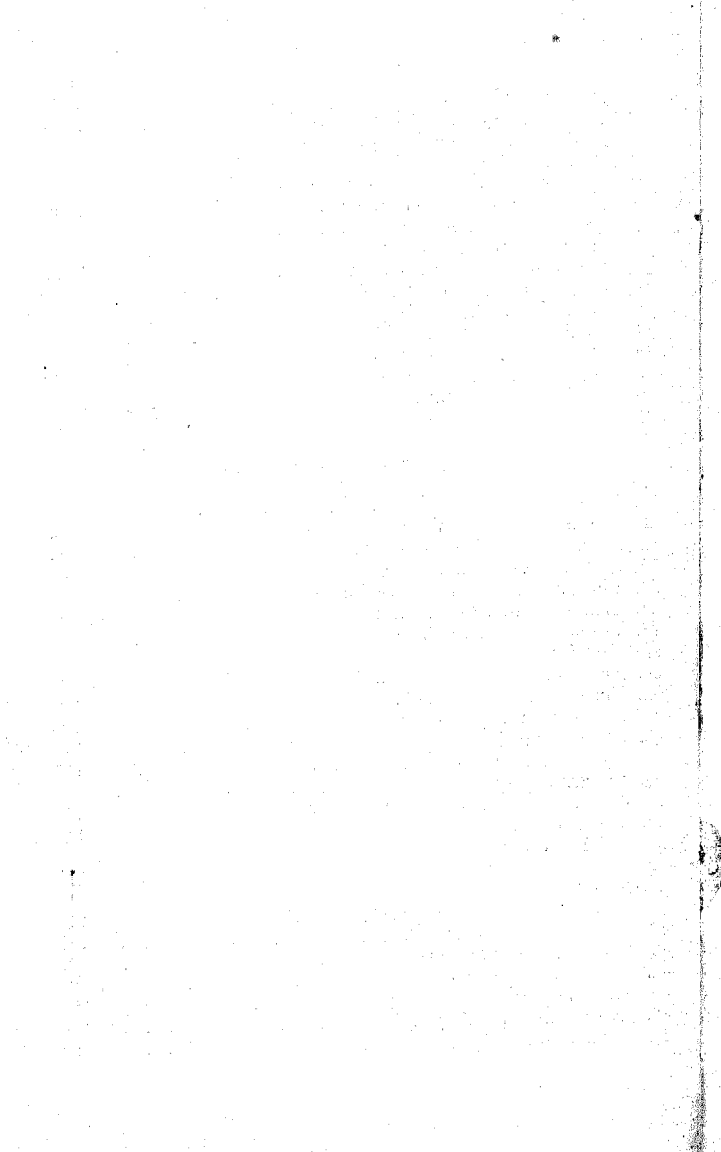
A. Písňě jednohlasé.

Číslo		Strana
1.	„Andělčku, můj strážníčku“	29
2.	Písňě ranní: „Od milého rána“	33
3.	„Ježíši, miláčku můj!“	33
4.	Písňě večerní: „Slunce zašlo“	38
5.	Mladost. „Jak krásné jsou dny“	38

Číslo	Strana
6. Dar na rozloučenou. „Měla jsem holoubka“	39
7. Vychování syna. „Chovejte mne“	43
8. „Žabka. Ančička konopě močila“	44
9. Sirotek. „Neplač dítě“	48
10. Výčitek. „Kdybys byl Jeníčku“	49
11. Slovo k vlasti. „Ó vlasti má“	52
12. Mé písně. „Písně dcery“	53
13. Rozchod. „Stojí hruška“	54
14. Zahradník. „Já mám pěknou zahrádku“	55
15. Píseň českých jinochů. „Ajta, Čech a Slovan jsem“	62
16. Láska k vlasti. „Ptáš se“	63
17. Holubička. „Kdes holubičko“	64
18. Bujné koně. „Já mám koně“	65
19. Moje vlast. „Rozmilá je země“	66
20. Přítel. „Komu stále“	73
21. Ovčáčka. „Pásla ovčičky“	74

B. Písně dvojhlase.

22. Sirotek. „Osirelo dítě“	85
23. Nešťastný den. „Včera neděle byla“	87
24. Na přírodu. „Přírodo slavná“	87
25. Nedělní odpoledne. „Ticho se velebí“	89
26. Vlastenecká. „Vlasti své buď Čechu“	90
27. Těžké orání. „Ach synku“	98
28. Veselá bída. „Bratři, bratři“	99
29. Modrá pentle. „Žalo děvče“	99
30. Na Prahu. „Praho, Praho!“	100
31. Vlastenka. „V Čechách, tam já“	102
32. Novonárodní. „Nechť velebí“	103
33. Žádost Staročechů. „Aby nás Pán Bůh“	110
34. Myslivec. „Ach což jest to“	111
35. Rakaň. „Jsou, jsou“	112
36. Jarní. „Ai, ai, ai“	113
37. Večerní. „Již zlaté“	114
38. Irská národní. „Růže má“	116
39. Kde domov můj?	117
40. K andělu strážci	118
41. Ranní. „Noc temnou přečkavše“	119
42. „Otče náš“	120
43. Večerní. „Chválu vzdejme“	122
44. „Slunce za horu“	124
45. Svatováclavská	125
46. „Hospodine, pomiluj ny“	126
47. Hymna Rakouská	128

A.

Theorie zpěvu.

Hlava I.

O některých pravidlech, dle nichž se učeň při zpěvu řídití musí.

a) Dýchání.

Toto jest při zpěvu jednou z nejdůležitějších věcí. Musí býti rychlé, tiché a klidné bez sípání, pakli dech nabíráme; při vypouštění však dechu hledme ním co možno nejvíce spořítí a cvičme se, bychom jedním výdechem čím dále tím delší větu vyzpívali.

Nedovolujme si, oddechnouti buď v prostřed slova, aneb mezi slovy, která k sobě patří. Před několika obloučkem spojenými takty vdechněme si více vzduchu, bychom je bez přestávky vyzpívali mohli. Pomlčky, jak v notách, tak i v podložených slovech slouží ku dýchání.

b) Držení těla.

Celé tělo naše stáj při zpěvu nenuceně vzpřímeno, hlava kloň se poněkud v zad, ústa otvírejtež se slušně tak, by slovům řádně rozuměti bylo; obličej vezmi na se výraz přívětivý, nikoliv snad hněvivý, zasmušilý aneb zlostný; jazyk opírež se lehounce o dolní zuby a prsa buďtež poněkud vypnuta. Ruce mohou, pakli v nich ničeho nedržíme, volně dolů viseti.

c) Výslovnost.

Mnoho na tom záleží, bychom při zpěvu slova řádně, správně, zřetelně vyslovovali. Každou hlásku, slabiku, každé slovo musíme tak vysloviti, jak to v čisté, správné řeči činíme. K tomu jest zapotřebí, bychom si slova písne dříve řádně přečetli, než je zpívali počneme. Chraňmež se proměňování jedné samohlásky ve druhou; musíť každá samohláska svým

přirozeným zvukem zníti. Co se pak souhlásek týče, ty musíme vyslovovati rychleji a ostřeji, než jak to v obyčejné mluvě činíme.

d) Hláskování neb vokalisaci.

Zpíváme-li noty ve cvičeních podloženými hláskami, nazýváme to hláskováním. Nejlépe se ovšem ku zpěvu cvičení takových hodí pro nás hlas *a*, neboť jest to hlas, který nejjistěji pravidelnou postavu úst vyvodí. K tomu řadíme ostatní samohlásky následovně: *a, e, i, o, u — ou*.

Zpíváme-li zdola nahoru, tu můžeme řadu tu následovně změnit: *u, o, a, e, i*; a zase obráceně, pakli s výšky dolů sestupujeme: *i, e, a, o, u*.

Taktéž se i některé slabiky notám ve cvičeních podkládají; jsou to: „*la, ta*;“ pak tak zvané **solmisační slabiky**:

„*ut, (do) re, mi, fa, sol, la, si*;“ aneb:

„*da, me, ny, po, tu, la, be*;“ aneb:

„*la, be, ce, de, me, fe, ge*.“

(Příklady najdeme v části praktické.)

e) Hudební sluch (intonaci.)

Ne každý, kdo dobře slyší, má již dobrý hudební sluch! Jen ten, kdo dovede tón, který byl slyšel, čistě nápodobiti tak, by nebyl ani vyšším ani nižším, má sluch hudební dobrý, či, jak jinak říkáme, dobrou intonaci. Ta pak jest hlavní podmínkou zpěvu, bez té nestane se nikdo řádným zpěvákem. By se pak sluch utužil, vytrýbil a ustálil, třeba jest nám bedlivého cvičení se ve zpěvu a šetření ústrojů sluchových.

f) Přednos.

I také na tom, jak píseň nějakou přednášíme, mnoho záleží. Tak jako se nám nelíbí přílišný křik, tak zase nemístný by byl zpěv slabý. Ale střídání síly s jemností, zpěv citáplný, toť jsou základové správného přednosu. By přednos zcela správným byl, jest nám třeba, bychom dovedli rychle čísti noty, a upotřebiti dobře předepsaných znamének.

Jsouť pak znaménka přednosu se týkající hlavně tato:

1. *Pianissimo* = nejjemněji, nejslaběji;
znamená se: **pp**, neb **ppp**.

2. *Piano* = jemně, slabě; znamená se: **p**, neb **po**.

3. *Mezzo forte* = polosilně; znamená se **mf**, neb **mfo**.

4. *Sforzando a Rinforzando* = silnější udeření tónu;
 znamená se: **sfz**, neb **rf**, neb $\wedge > <$.
5. *Forte* = silně; znamená se **f**, neb **fo**.
6. *Fortissimo* = nejsilněji; znamená se **ff**.
7. *Crescendo* = síly přibývá; znamená se: **cresc**, neb \llcorner .
8. *Decrescendo* = síly ubývá; znamená se: \lrcorner .

(Všecka zde uvedená znaménka najdeme v části praktické, a naučíme se jich upotřebiti).

Mimo tato máme ještě množství jiných znamének, o kterých kdybychom zde mluviti chtěli, stali bychom se příliš rozvláčenými.

g) Rozdílní druhové hlasů.

Známe, že hlas dítek malých i chlapců větších a dívek značně se liší od hlasu muže dospělého. Tento bývá hluboký, drsný, hrubý, kde onen jest vysoký, tenký a jemnější. Znameníť zajisté mezi nimi rozdíl. Avšak povšímneme-li si poněkud hlasu jak chlapeckého tak i dívčího, shledáme, že též není všude stejný; u některých jest vyšší, u jiných zase nižší.

Hlasy vyšší pojmenujeme si slovem: soprán, (discant), nižší pak slovem: alt. Najdeme tudíž jak u chlapců, tak i u dívek soprány a alty.

(U mužů dospělých nazýváme vyšší hlas: tenorem, hluboký: basem).

Tato rozmanitost hlasů dodává pak zpěvu líbeznosti a příjemnosti, a zaslужuje proto povšímnutí. Nikdy nedojme nás zpěv jednohlasý tak, jako dvou- neb vícerohlasý. Proto také učíme se provázeti prvý hlas hlasem druhým, který se hloub pohybuje a celku půvabnosti dodává. Není to však věc lehkou, dobře druhý hlas zpívati, a abychom se v tom řádně upevnili, jest především třeba častého a pilného cvičení. (Hojnost pak látky ku cvičením takovému podá nám díl II. částí praktické).

h) Změna hlasu.

Přijde doba, kde se chlapecký hlas v nižší, mužný mění. Ovšem nebývá to u všech v stejném čase; někomu změni se již v 14., jinému ale také až v 16. i 17. roce. V době té děje se jakési zralejší vyvinutí těla, a ohryzek počíná najednou tak silně růsti, že se za jeden neb 2 roky dvakrát tak velikým stane, jako dříve byl.

Jistou známkou nastupující změny té jest náhlé ochraptění, hlas stává se nečistým, a často nám selže, pakli nějaký tón uhoditi chceme, aneb se ozve zcela jiný zvuk; býváme též zhusta nuceni ku kašli, a máme-li čistě zpívati, namáhá nás to.

V době té, kde se změna hlasu děje, musíme se šetřiti; zpívati můžeme, ano i máme, ale jen v objemu těch tónů, které bez namáhání vyvoditi můžeme; tím změnu urychlíme. Jsme-li však churaví, tu ovšem se zpěvu chraňme.

i) Kdy můžeme, a kdy nesmíme zpívati?

Člověk zdravý, silný, může zpívati, kdykoli se mu líbí; jen nemá se to díti hned po jídle, kde hlavní trávení trvá; také naopak po zpěvu nemáme hned jísti; jedno i druhé může našemu zdraví uškoditi. Taktéž nesmíme hned zpívati po delší chůzi, po namáhavé práci, po tělocviku, a. t. p.; popřejmež dříve tělu žádoucího odpočinku. Dívčím škodí dlouhé sezení při šití, čímž se prsa úžijí, a dýchání obtěžuje. — Chraňme se pak zpěvu, jsme-li nemocni na krk, prsa neb plíce, máme-li volikou rýmu a t. d.

Hlava II.

O základech (prvcích) zpěvu.

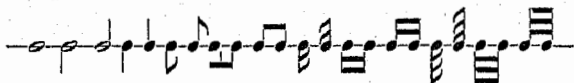
1. Tón; jeho výška a hloubka.

Udeříme-li klíčem na stůl, slyšíme zvuk jakýsi; rovněž uslyšíme zvuk, pakli klíčem na sklenici tukneme. Ovšem jest mezi prvním a druhým zvukem značný rozdíl. Mluvíme-li, vydáváme ze sebe zvuky; zpíváme-li, taktéž vypouštíme z hrdla zvuky; a zase jest mezi prvými a druhými značný rozdíl. Tyto mají určitou, přesně vyměřenou výšku a hloubku, čehož při zvucích obyčejné mluvy tak patrně nepozorujeme. Nazýváme pak zvuky ty, které při zpěvu nám z hrdla se vinou, tóny.

Ty pak jsou buď vysoké neb hluboké. Ku lepšímu znázornění výšky a hloubky pokusme se některé vysoké a hluboké tóny dle udání nápodobiti. (Učitel nyní udává rozličné tóny, žáci je nápodobí a zároveň porovnávají výšku a hloubku jednotlivých mezi sebou.)

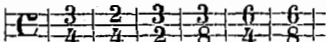
2. Hudební písmo.

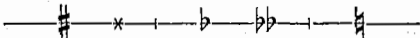
Tak jako máme znaménka pro rozličné zvuky, (hlasy,) kteráž nazýváme „**písmena**“, tak máme též znaménka pro tóny, a těm říkáme „**noty**“. Jsou pak noty znaménka takováto:

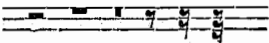
Jiných však ještě znamének ve zpěvu, jakož i v hudbě vůbec užíváme; tak máme:

a) klíče:

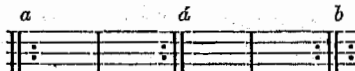
b) znamení taktu: atd.

c) znamení zvyšovací a snižovací (posuvky), pak odražka:

d) všeliká jiná znaménka:

Pomlčky, pausy: atd.

Crescendo: ; **decrescendo**: ; **sforzando**: > <; **koruna**, (fermata, také systém:) (prodlužuje tón, nad kterýmž stojí, přes platnost jeho.)

Repetice:

a-a znamená, že se mají takty mezi těmito znameními se nalézající dvakrát zpívatí;

b znamená, že se má jak předcházející tak i následující část opakovatí.

Oblouček „“ znamená, že se musí tóny, nad kterými stojí, jedním dechem spojeně přednáseti.

Body „...“ najdeme nad notami, a znamenají, že se noty, nad kterými stojí, krátce, úsečně zpívatí mají.

3. Rozdělení not; trvání tónu; notový plán.

Z předcházejícího poznali jsme, že noty mají rozličnou podobu, a dle této si je nyní rozdělíme na:

bílé noty *černé noty*

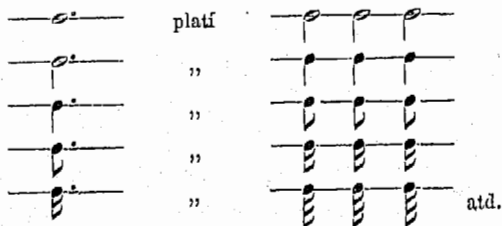
celé, pulové, čtvrtové, osmerky, šestnácterky, dvaařicetěrky atd.
 (či jednou vázané), (či dvakrát vázané), (či třikrát vázané) atd.

Nota celá označuje nám tón nejdlejší, či jak jinak říkáme: platí nejvíce. V jakém poměru ostatní ku této stojí, znázorní nám následující obrazec:

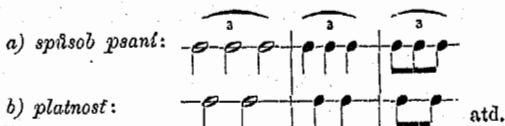
Z obrazce toho vidíme, že celá nota platí tolik jako:

dvě pulové,
 čtyři čtvrtové,
 osm osminových,
 šestnáct šestnáctinových,
 dvatřicet dvatřicetinových a t. d. not.

Také se dá nota o polovici své ceny neb platnosti prodloužití a to bodem, který se za ní staví. Ku př.:

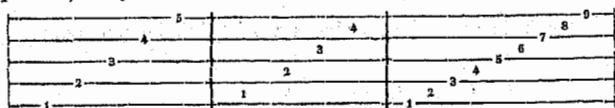

Jindy zase platí **tři** obloučkem spojené noty tolik, jakoby to byly pouze **dvě**; píše se nad ně číslice 3, a jmenují se triole; příklad:

Poznali jsme skoro všechny druhy not, a vidíme, že jsou si velmi podobny; jest nyní otázkou: „jak znázorníme těmito několika druhy not výšku a hloubku tónu, a pak tu řadu těch, které vyzpívati můžeme?“ Tu si nemůžeme vypomoci tak, jako v mluvě, kde pro každý hlas zvláštní máme znaménko! —

Za tímto účelem jest vynalezena soustava pěti nad sebou ležících rovnoběžných čar, kteréž soustavou notovou (notovým plánem) nazýváme.

Čary ty počítáme zdola nahoru a mezi nimi najdeme 4 mezery, což činí dohromady devět stupňů, na které noty stavíme. Čím výše která nota stojí, tím vyšším hlasem se zpívá a naopak čím níže notu postavíme, tím hlubším hlasem ji musíme zpívati.

Úloha 1. Zodpovídejme následující otázky: Která z uvedených druhů not platí nejvíce? Kolik šestnáctinových not vejde se do jedné půlové? Kolik dvaatřicetinových not vejde se do čtvrtové noty bodem prodloužené? Kolik osminových triolů by muselo být, by měly platnost celé noty?

4. Klíče.

Znamení, jakým stanovíme jména not, a zároveň jich výšku neb hloubku, nazývá se klíč. Jak jsme v odstavci 2. naznačili, máme tři rozličné druhy klíčů, z nichž jest pro nás ale důležitým jen ten prvý, *houslový* totiž. Ten znamená se tak, by konec jeho přeřízl druhou linii, o čemž pak říkáme, že stojí na druhé linii; jmenujeme jej jinak: **J klíč**, a píšeme ho ta-

kto: „“ Dle něho pak též nota na druhé linii dostala jméno: „**J**“

(Pro hluboké hlasy jest též důležitým klíč *basový*, který se na čtvrtou linii takto staví: „“ Jméno jeho jest **F klíč**.)

5. Jména not.

Poznali jsme, že můžeme rozličným postavením noty v soustavu rozličné tóny poznamenati; těmto pak tónům dáváme též rozličná jména.

Sedmi písmenami, kteráž „abecedou hudební“ nazýváme, pojmenujeme si znamení tónů — noty totiž. Jsou následující:

c, d, e, f, j, a, h, c,
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, }₈
 }1
(Písmeno osmé jest opakování prvého.)

Opakujmež nyní abecedu tu v následujícím pořádku:

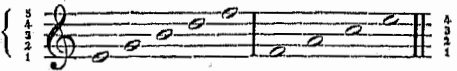
c, d, e, f, j, a, h, c.
d, e, f, j, a, h, c, d.
e, f, j, a, h, c, d, e.
f, j, a, h, c, d, c, f.
j, a, h, c, d, e, f, j.
a, h, c, d, e, f, j, a.
h, c, d, e, f, j, a, h.
c, d, e, f, j, a, h, c.
(Taktéž i opáčně.)

Abecedu tuto můžeme opakováním prodloužiti; ku př.

c, d, e, f, j, a, h, c, d, e, f, j, a, h, c, a t. d.

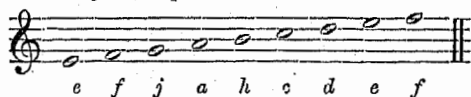
V soustavě pak stává se noty v následujícím pořádku:

Kláš a) na liniích. b) v mezerách.

Linie { } *Mezery*

e j h d f f a c e.

V jednom pořadí.

e f j a h c d e f

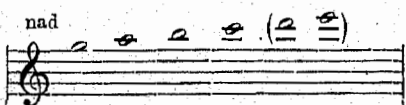
Úloha 2. Najděmež si cvičení 36. v části praktické, a zkusme jmenovatí noty v něm obsažené.

Jelikož však hlas náš většího rozsahu jest než těmito devíti notami naznačiti můžeme, jest zapotřebí psáti ještě jinam noty. To pak se děje tak, že rozšíříme zdánlivě soustavu notovou nad i pod přidanými čarami výpomocnými, na kteréž a mezi kteréž opět nové noty stavíme.

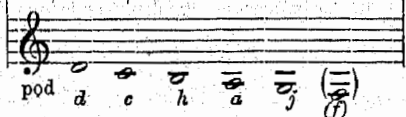
a) nad. $\frac{1}{\text{---}}$ $\frac{2}{\text{---}}$ $\frac{3}{\text{---}}$

Přidané linie:

b) pod. $\frac{\text{---}}{1}$ $\frac{\text{---}}{2}$ $\frac{\text{---}}{3}$

nad

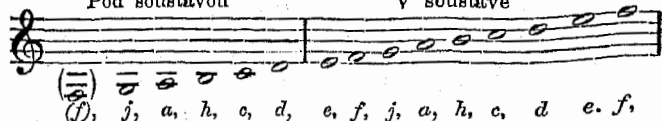
Noty soustavou 1. 2. 3.

pod

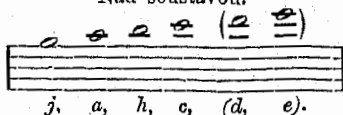
Všecky noty v řadě jedné.

Pod soustavou

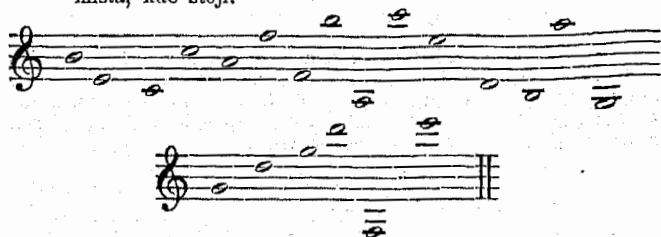
V soustavě

Nad soustavou.

Úloha 3. Pokusme se jmenovati následující noty, a udejme místa, kde stojí.

6. Hodnota časová, takt.

Zpíváme-li, tu můžeme tón buď dlouho táhnouti, neb krátce jen tuktouti; příklad: vydržme po 6 vteřin tón á! — vydržme jej pouze 1 vteřinu! — Jest nám však ve zpěvu nutně zapotřebí, bychom čas ten, v kterém tón zní, přesně odměřili, určili; a k tomu potřebujeme míry časové, taktu totiž. Míra ta jest buď stejné počítání neb kývání rukou. Jelikož nám však při zpěvu možno není současně i počítati, používáme toho poslednějšiho, totiž kývání rukou.

Taktů rozeznáváme množství druhů; zde jmenujeme pouze:

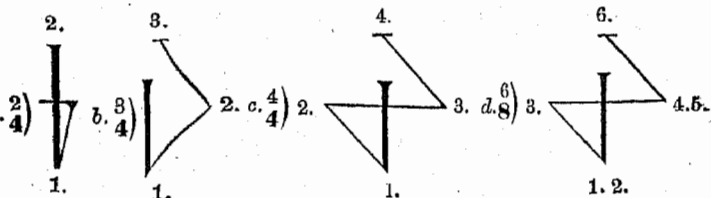
- a) dvoučtvrtní, = $\frac{2}{4}$; b) tříčtvrtní, = $\frac{3}{4}$;
 c) čtyřčtvrtní, = $\frac{4}{4}$ neb C ; d) třímínový, = $\frac{3}{8}$;

e) šestiosmiňový, = $\frac{6}{8}$; f) šestičtvrtňá, = $\frac{6}{4}$;

g) třípůlový, = $\frac{3}{2}$; atd. (Ostatní jsou poněkud složen

těchto.)

Taktování děje se pravou rukou, a prvý pohyb jest vždy dolů, (co doba těžká,) ostatní pak buď na strany neb vzhůru (co doba lehká.) Znázornění taktování podají nám následující obrazce:

Takty: $\frac{3}{8}$ a $\frac{3}{2}$ dávají se dle obrazce b., a takt $\frac{6}{4}$ dle obrazce d.

Úloha 4. Cvičme se všichni v taktování každého zde uvedeného druhu zvláště, a zároveň počítejme kyvy hlasitě.

Takt znamená se na počátku hudebního kusu za klíč a platí buď pro celý kus, aneb tak dlouho, dokud jiný druh nenastoupí; takty jednotlivé ukončují se kolmou čarou, na př.

Čary: a, b, c, jsou taktové čary, a sesílená čára d, znamená zakončení myšlenky hudební.

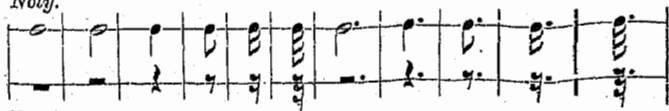
Úloha 5. Udejme, kolik celých, půlových, čtvrtových, osmiňových a šestnáctinových not se vejde do každého z uvedených druhů taktů?

7. Pomlčky. (Pausy.)

Máme též znaménka, která nám naznačují dobu, jakou mlčeti máme; říkáme jim pomlčky neb pausy. Kolik druhů not máme, tolikéž máme druhů paus. Jaké noty zastupují, a kde vůbec státí mohou, to znázorní nám nejlépe následující obrazec:

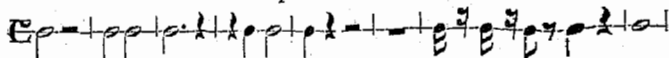
celá půlová čtvřlová 8 16 32 Prodloužené noty bodem.

Noty.

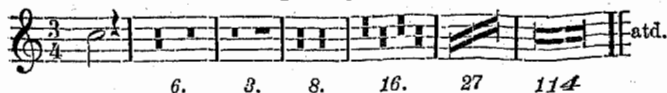

Pomlčky.

Upotřebení.

Jak se delší pomlčky znamenají?

6. 3. 8. 16. 27 114

8. Pohyb. (Tempo.)

Pohyb, v jakém píseň nějakou zpíváme, může býti hlavně trojí:

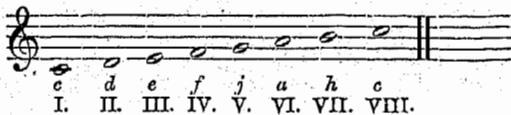
1. vážný cizím slovem „*adagio*“;
2. volný, střední „*andante*“;
3. rychlý, živý „*allegro*“.

Mimo to máme od každého více odruh, jako: široký — „*largo*“; zdlouhavý — „*lento*“; těžký — „*grave*“; bodrý — „*allegretto*“; mírný — „*moderato*“; rychlý — „*presto*“; živý — „*vivace*“; hybný — „*allegro*“, a j. v.

Pohyb naznačí se vždy na počátku písně některým z významů uvedených a platí tak dlouho, dokud jiným významem prvý nahražen není.

9. Stupnice.

Osm rozličných tónů, kteréž stupno po sobě následují, nazýváme stupnicí; k. př.

Máme zde osm tónů stupmo po sobě jdoucích, tedy stupnici; projděmež nyní stupeň jednu po druhé, a povšimněmež si též jich vzdálenosti.

Považujeme-li **tón c** za základní stupeň, (**prima**), jest jemu nejbližší druhá stupeň (**sekunda**) **tón d**. Vzdálenost pak tuto z jedné stupně na druhou nazýváme **intervall**.

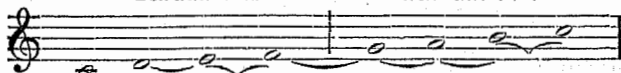
Tón e	jest od c	<i>třetí</i>	stupeň,	(tercie),
tón f	„ „	c	<i>čtvrtá</i>	„ (kvarta),
tón j	„ „	c	<i>pátá</i>	„ (kvinta),
tón a	„ „	c	<i>šestá</i>	„ (sexta),
tón h	„ „	c	<i>sedmá</i>	„ (septima),
tón c	„ „	c	<i>osmá</i>	„ (oktáva).

Co se však týče vzdálenosti jedné stupně od druhé, ta není všude stejnou; u dvou jest o polovic menší než u ostatních a to sice ze 3. na 4. a ze 7. na 8. stupeň; my říkáme jim půlstupně neb půltóny u porovnání s ostatními, kteréž celé tóny nazýváme.

Tyto pak půlstupně dělí stupnici na dvě stejné polovice, kterým říkáme **tetrachordy**.

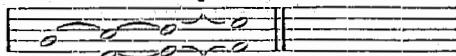
Tetrachord I.

Tetrachord II.

I. c II. c III. p IV. c V. c VI. c VII. p VIII. c
c d e f g a h c

V. c VI. c VII. p VIII.

I. c II. c III. p IV.

(c = celá stupeň;
p = půl stupeň.)

Jest tedy ve stupnici **c** následující vzdálenost jednotlivých stupňů od sebe:

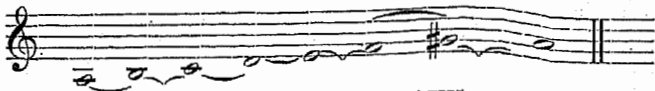
od c	k	d	— celý tón,
„ d	k	e	— celý tón,
„ e	k	f	— půl tónu,
„ f	k	j	— celý tón,
„ j	k	a	— celý tón,
„ a	k	h	— celý tón,
„ h	k	c	— půl tónu.

A stupnici **c**, poněvadž nám za základ ku tvoření ostatních stupnic slouží, nazýváme stupnicí **základní** neb **vzorní**.

Také sluje **diatonickou**, jelikož nejvíce **samými celými** tóny postupuje, a **tvrdou, (dur)**, poněvadž v ní **najdeme** půltóny pouze od 3. ku 4., a od 7. k 8. stupni.

Vezmeme-li ze stupnice, ať jest jaká koliv, **základní tón**, pak **tercii a kvintu**, nazýváme ty tři tóny **trojzvukem**. Ten jest ve zpěvu **vícerohlasém** veledůležitý, a proto **vyžaduje** pilného cvičení. Látku ku cvičení se ve zpěvu **trojzvuků** podá nám část **praktická**.

Co **družka tvrdé** stupnice **c** jest **měkká (moll)** stupnice **a**. Ovšem se od sebe poněkud liší; **prvější** zní **ostře**, **vesele**, tato pak **měkce**, **smutně**. Též **najdeme** v ní **půltóny** na **jiném** místě než v stupnici **e**, a sice:

I. c II. p III. c IV. c V. p VI. $1\frac{1}{2}$ VII. p VIII.

Také pak stupnici **a moll** nazýváme **základní** neb **vzorní**, jelikož se dle ní všechny ostatní tvoří, a **diatonickou**, poněvadž se přirozeně též nejvíce v celých tónech pohybuje. (VII. stupeň jest k vůli pravidelnějšímu postupu **zvýšena**).

Konečně máme ještě jeden zvláštní druh **stupnic**, **chromatickou** stupnici totiž. Ta postupuje **samými půltóny**; příklad postupu takového podává nám cvičení 107. v části **praktické**.

Stupnice jsou **základem** řádného zpěvu, a **vyžadují** pilného cvičení.

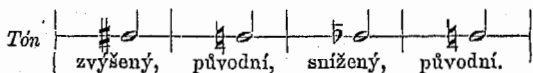
10. Posuvky.

Často jest třeba k vůli lepšímu znění nějaký tón **zvýšiti** neb **snížiti**; k tomu cíli máme **znaménka**, kteráž **posuvkami** nazýváme. Jsouť tato:

1. **Křížek**; znamená se před notou takto: $\# \text{—} \text{—} \text{—}$ a **zvýší** ji o půl tónu. (Mimo tento máme též **dvojnásobný**, který **zvýší** notu, u které stojí, o celý tón; znamená se takto: $\times \text{—} \text{—} \text{—}$)

2. **Be**; píše se též před notou takto: $\flat \text{—} \text{—} \text{—}$ a **sníží** ji o půl tónu. (Taktéž i **dvojnásobné** bé, které **sníží** notu o celý tón, staví se před ní takto: $\flat\flat \text{—} \text{—} \text{—}$)

3. **Odrážka**; staví se před **zvýšenou** neb **sníženou** notu tehdaž, když chceme, aby **zůstala** nota v **původním** znění; znamená se takto:

Jsouť pak nám posuvky hlavně potřebny ku vyvinování ostatních stupnic na základě vzorných, o čemž nás poučí nejlépe následující obrazec:

a) Stupnice s křížky.

1. Tvrdé.

C

I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII.

J

D

A

E

H

2. Měkké.

A

I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII.

E

H
 Fis
 Cis
 Jis

Úloha 6. Udejme trojzvuky stupnic zde uvedených, a zpívejme je. Jaký rozdíl najdeme mezi trojzvukem tvrdým a měkkým?

b) Stupnice s bé.

1. Tvrdé.

C
 F
 Hcs
 Es
 As
 Des

III. IV. VII. VIII.

2. Měkké.

A

II. III. V. VI. VII. VIII.

D

J

C

F

Hes

Úloha 7. Udejme též i těchto stupnic trojzvuky, a cvičme se ve zpěvu jich.

Křížky pak i bó stavíme hned za klíč na počátku skladby takto:

C- J- D- A- E- H-dur.

a- e- h- fis- cis- jis-moll.

F- Hes- Es- As- Des-dur.

d- j- c- f- hes-moll.

Každá nota jednoduchým křížkem zvýšená přijme ku jménu svému koncovku **is**; stanet se tedy: z **c-cis**, z **d-dis**, z **e-eis**, z **f-fis**, z **j-jis**, z **a-ais**, z **h-his**.

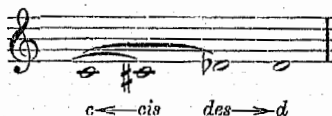
Stojí-li dvojnásobný křížek (X) před notou, přibere tato ku jménu svému koncovku **is** dvojnásobně, tedy **isis**; máme pak z **c-cisis**, z **d-disis** a t. d.

Snížená nota jednoduchým bé (b) přijme ku jménu svému koncovku **es**; máme pak z **c-ces**, z **d-des**, z **e-es**, (místo **ees**) z **f-fes**, z **j-jes**, z **a-as**, (místo **aes**;) z **h-hes** (neb **bé**).

Dvojnásobné bé (bb) přidá jménu noty koncovku **es** tóż dvojnásobně, **eses** totiž; stane se pak: z **c-ceses**, z **d-deses** a t. d.

11. Malé a veliké púltóny.

Púltóny: **cis** a **des** jsou sice dle zvuku stejny; však ale jména a místa, kde stojí, se od sebe různí.

Jak zde vidíme, povstane **cis** z **c** zvýšením, **des** pak z **d** snížením. Jest to zajisté patrný rozdíl; a abychom rozdíl ten naznačili, dáváme púltónům těm nestejná jména. Púltón, který zvýšením původního tónu povstal a na téže stupni stojí, co tento, zoveme **malým**; na př. **c-cis**, **h-his** a t. d., druhý pak, který snížením původního druhého tónu povstal, a následovně na jiné stupni stojí, **velikým**; na př. **c-des**, **d-es** a t. d. Sestavmež si nyní pro lepší přehled všechny malé a pak všechny veliké púltóny:

- a. malé:** *c-cis, d-dis, (e-eis), f-fis, j-jis, a-ais; (h-his);*
(c-ces), h-hes, a-as, j-jes, (f-fes), e-es, d-des.
- b. veliké:** *c-des, d-es, e-f, f-jes, j-as, a-hes, h-c;*
c-h, h-ais, a-jis, j-fis, f-c. e-dis, d-cis.

Úloha 8. Napišme notami tři malé a tři veliké púltóny.

Úloha 9. Pokusme se z paměti napsati stupnice: **d-dur**, **c-moll**, **hes-dur**, **d-moll**, **j-dur**, **h-moll**.

Úloha 10. Jmenujme nejprve tercie, pak kvinty, septímy, sekundy a kvarty od následujících tónů: **d, f, e, j, a, h**.

Dodatek.

Podali jsme v části této velmi stručně jak pravidla, tak i prvky zpěvu.

Nemyslíme snad říci, že by tím bylo celé *theoretické* vzdělání učně zpěvu ukončeno; naopak tvrdíme, že to, co zde podáno jest, pro rozsáhlé pole umění hudebního jest pouhou maličkostí!

Avšak přece můžeme říci, že ten, kdo bedlivě si základy tyto v paměť vštípí, nebude dále tapati ve tmách, nýbrž že mnohem jistěji bude se na dráze umění hudebního pohybovati.

Radu pak dáváme každému, kdo jen poněkud hudebně nadán jest, by se již z mládí pilnému studování a cvičení jak ve zpěvu tak i v ostatní hudbě chutě oddal, a ručíme mu za to, že píle své nikdy nebude litovati, ale že se mu hojně v době pozdější odmění!

B.

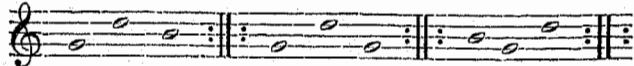
Část praktická.

Díl I. Cvičení jednohlasá.

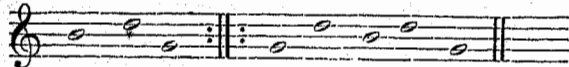
Poznam. Každý z těchto tónů vydržme 4—8 vteřin, a každou část cvičení opakujme tak dlouho, až ji správně vyzpívati dovedeme.

Cv. 1. Trojzvuk I.

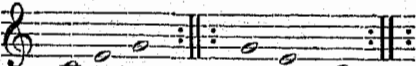
a a a a a a

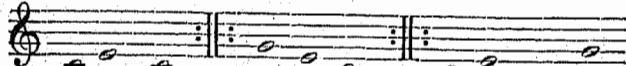
a a a a a a la la la

la la la ta ta ta ta ta

2. Trojzvuk II.

a e i i e a

a e a i e a a e a i

e i a e a e a e i e a e

Akkord a.

3. Rozluštění troj-
zvuku.

I. I.+III. I.+III.+V.

Akkord b.

I. I.+III. I.+III.+V.

4. Tetrachord I.

I. (II.) III. (IV.)
la la la la

I. II. III. IV.
la la la la la la la la

5. Tetrachord II.

I. (II.) III. (IV.)
la la la la

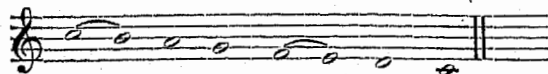
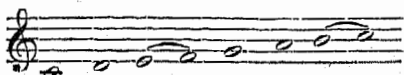
I. II. III. IV. la la la la
la le li lo

6. Oba tetrachordy
ve spojení

I. II. III. IV. I. II. III. IV.
V. VI. VII. VIII.
la la la la la la la

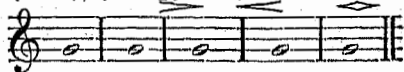
7. Stupnice.

a) Cvičení na jednom tónu.*)

(silně = *f*) (slabě = *p*)

8. Primy.

1	a	u	(seslabovati)	(sesilovati)	(obě)
2	e	o	a	a	a
3	i	i			
4	o	e			
5	u	a			

(Stejnou silou vydrží se) (taktéž slabě)

*) Tato cvičení zpívejme nejprve středním, pak vyšším a konečně i hlubším hlasem.

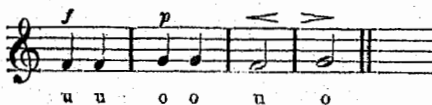
b) Cvičení v prostore dvou tónů.

Noty půlové a čtvrtové; takt dvoučtvrtní.

(a. srovnání)

11. Sekundy
veliké

(b. spocíná)

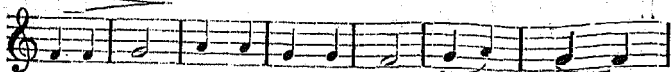
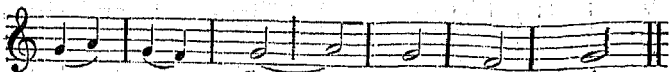

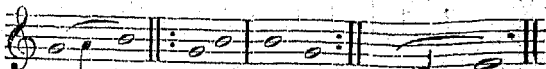
Spojování tónů obloučkem.

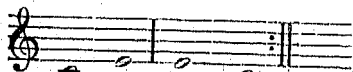
(c. obě—ve spojení)

13.

la la la la la la la la la la

la la la la la la la la *f* la la

la la *p* la la la la

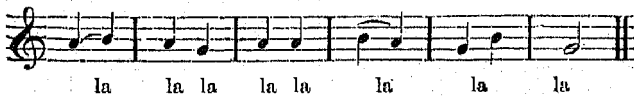
14. *Tercie veliké.*

I. (II.) III. I. III. I. (II.) III.
la la la la la la la

I. III.
la la la lac) **Cvičení v prostoru tří tónů.**

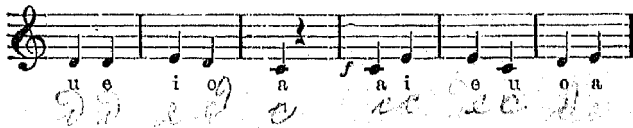
15.

f a a *p* o o i o *f*

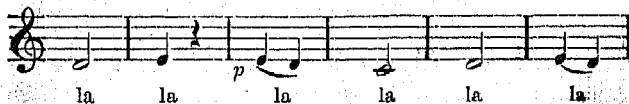
o *p* a o i e *f* u a o

Pomlčka čtvrtová (veliké es).

mf = polosilně.

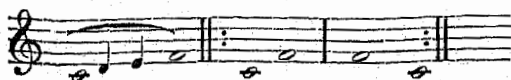
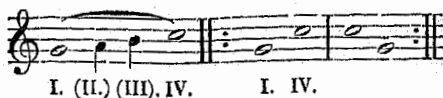
Píseň.

Zdlouha.

18.

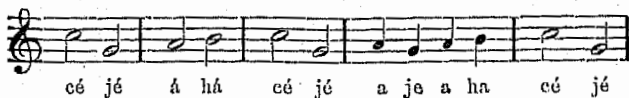
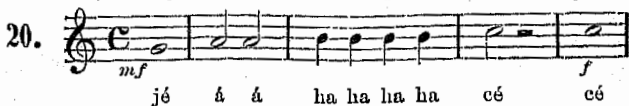

19. Kvarty čisté.

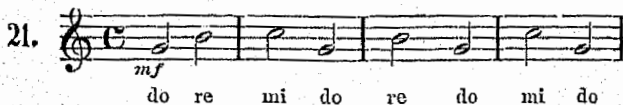

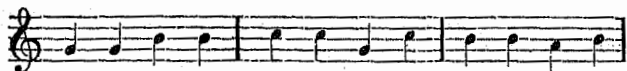
d) Cvičení v prostoru čtyř tónů.

Takt čtyřčtvrteční; noty celé; půlové pomlčky.

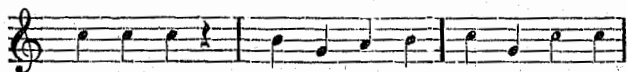

(Solmisační slabiky)

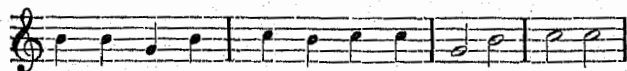

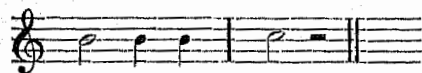
do re mi fa sol la si do re mi fa sol

mi fa si do re mi fa sol la si si

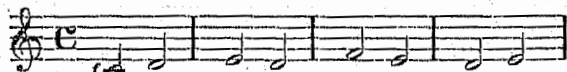

do re mi fa sol la si re do la fa mi

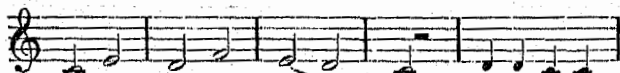
sol la si do

22.

Zpřevyjme nejdřívě jména not!

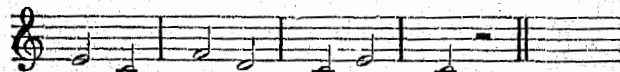
Nápotom: da me ny po tu la be da

me ny po tu la be da me ny po

da la tu be la tu da ny me da ny da me ny

po tu la be da me la

23. *mf*
a e i o a e i o e e i e

u o a a e u o e i a i a e e i

a e a e i a u o a e u i e a o u e i

Zdlouha.

I. Píseň.

Slova národní.
Nápěv od F. V. J.

24. *p*

1. An-dě-lí-čku, můj strá-žní - čku!
2. An-dě-lí-čku, můj strá-žní - čku,

 p

1. o-pa-truj mi mou du-ši - čku, o-pa-truj ji
2. u-kaž do ne-be ce-sti - čku. Pověz, mám-li

1. dnem i no - cí před škodou i před zlou mocí, du - ši, tě - lo
2. jí - ti v pra - vo ne - bo se mám dá - ti v le - vo? U - kaž, kde jest

1. o - pa - truj, an - dě - lí - čku, strá - můj!
2. do - mov můj? an - dě - lí - čku, strá - můj.

25. Kvinty čisté.

I. (II. III. IV.) V. I. V.

I. (II. III. IV.) V. I. V.

e) Cvičení v prostoru pěti tónů.

Takt tříčtvrtňový.

26. *mf*

Zpívejme jména not — nápotom slabice : „la.“

27. *f*

do re mi fa sol la si do re

Prodloužení tónu bodem.

sol la si do re mi fa sol la si

30.

(Zpřevějme jména not, palc slabiku: „la.“)

31.

la be ce de me fe ge

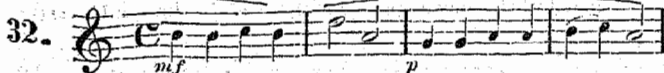
la be ce de me fe ge de ce be de

ge me fe la be ce de me fe ge.

2. Píseň ranní.

Slova od K.
Nápěv od F. V. J.

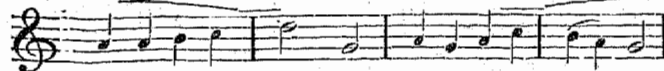
Ne příliš zdlouha.

1. Od mi-lé-ho rá-na bu-du chválit Pá - na,
2. S pil-no-stí kdo ro - bí, to-ho ctnota zdo - bí,
3. Darmochleb kde cho-dí, tam se bí - da ro - dí;

1. pil-nost vy-na - lo - žím spo-že-hná-ním bo - žím;
2. pra - cí ro-stou sí - ly, pra - cí do-jdem k cí - li;
3. na ce-stě se stří - dá, s trpkým hladem bí - da;

1. pilnost vy-na - lo - žím spo-že-hná-ním bo - žím.
2. pra-cí ro-stou sí - ly, pra - cí do-jdem k cí - li.
3. na ce-stě se stří - dá s trpkým hladem bí - da.

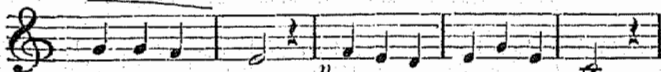
3. Píseň.

Slova ?
Nápěv od F. V. J.

Volně.

Je-ží - ši, mi - lá - ěku můj! věr - ně ve -

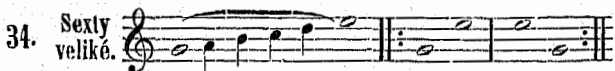
zdy při mně stůj, nedej mi tu za-hy - nout,

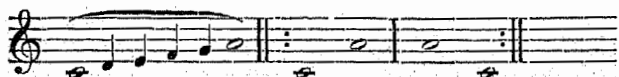
ne-dej v hří - chy u - pa - dnout, ať je ka - ždá sna-

ha mo - je tak, jak ve - lí vůle tvo-je!

I. (II. III. IV. V.) VI. I. VI.

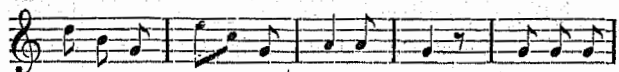
I. (II. III. IV. V.) VI. I. VI.

f) Cvičení v prostore šesti tónů.

Noty osminové; takt třiosminový; osminová pomlčka (malé es).*

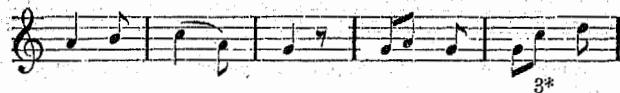
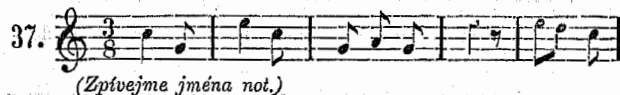
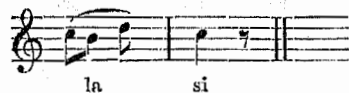
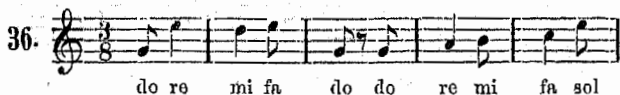
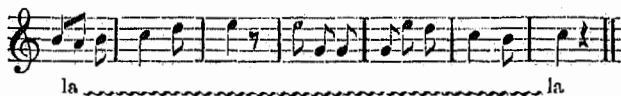

la la la la la la ~~~~~ la

la ~~~~~ la

*) Stoupáme-li při zpěvu cvičení těchto, jakož i všech následujících hlasem vzhůru, zesilujeme je; klesáme-li však, tu je zeslabujeme!

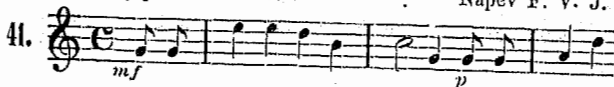

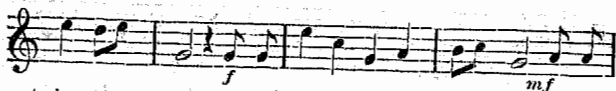
4. Večerní.

Slova V. Bažanta.
Nápěv F. V. J.

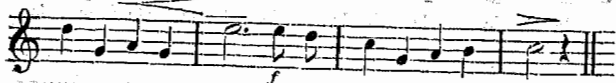
Zdlouha, pevně.

1. Slun-ce za-šlo, ptá-ci pě-jí, v zá-dum - či-vém
 2. Ka-lich svůj za-ví - rá kví-tí, vě - třík li - bě
 3. Noc na ze-mi spá-nek pě-je, s ním se spouští
 4. Vše tu ml-klo, je-nom zti-cha du - še Bo - hu

1. lou - če - ní; po vsích, městech zvony zně - jí, ve-čer
 2. pro - ví - vá; mě-síc se na ne - bi třpy - tí, svě-tla
 3. víř-dný sen; v náruč je-ho kaž-dý spě - je, ko-ho,
 4. o - dda - ná; ú - pěn - li - vě k němu vzdy-chá: Buď, o

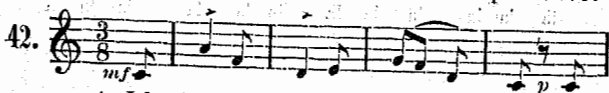

1. tu zvon k modle - ní, ve-čer tu zvon k modle - ní.
 2. pl - no vy - lí - vá, svě-tla pl - no vy - lí - vá.
 3. zmořil pra-cný den, ko - ho zmo - řil pra-cný den.
 4. buď má o - chra - na, buď, o buď má o - chra - na.

5. Mladost.

Slova V. Janoty.
Nápěv F. V. J.

Upřímně.

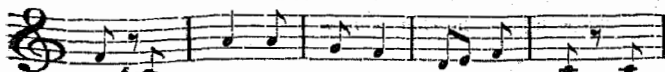
1. Jak krá-sné jsou dny mla - do - stí, v nichž
 2. Po - u - ží - vej-me pod - lo - tí ku

1. se prá - vě ko - chá - me; *mf* ty jsou vši - deo - vé
2. pra - vé - mu vzdě - lá - ní; neb o - no v br - zce

1. kra - do - sti, na niž v stá - ři če - ká -
2. od - le - tí; — mar - né po - zdní vzlí - ká -

1. mo, ty jsou vši - deo - vé kra - do - sti, na
2. ní; neb o - no v br - zce od - le - tí; — mar -

1. niž v stá - ři če - ká - me.
2. né po - zdní vzlí - ká - ní!

6. Dar na rozloučenou.

Mírně,

Píseň národní.

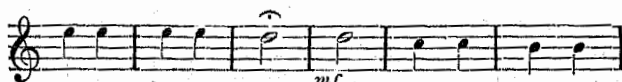
Z Klatovska.

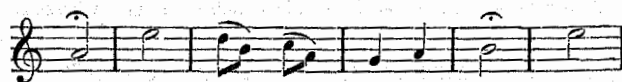
43. *mf* Mě - la jsem ho - lou - bka v tru - hlo - za -
on jest mi u - le - těl do po - le

vše - né - ho,
ší - ré - ho, do po - le ší - ré - ho, na

ze - le - ný dou - bek; tam so - bě za - hou -

kal můj zla - tej ho - lou - bek, můj

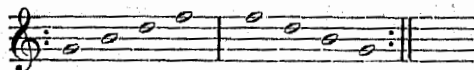

zla - tej ho - lou - bek.

44. Septima
malá.

I. (II. III. IV. V. VI.) VII. I. VII.

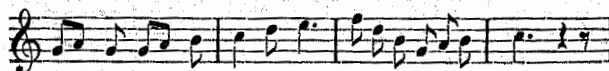
I. III. V. VII.

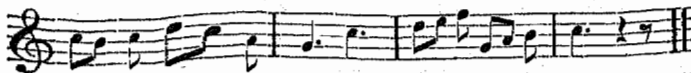
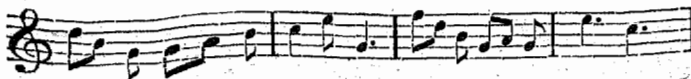
g) Cvičení v prostoru sedmi tónů.

Takt šestiosminový.

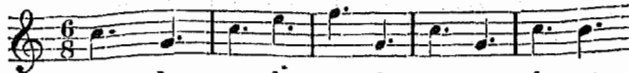

(Zpívejme jména not, pak slabiku „la“.)

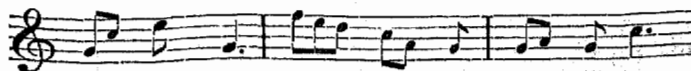
46.

la be ce de me fe ge me fe ce

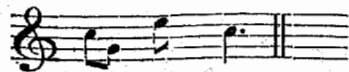
be la de la me la be ce

de me ge fe ge me la de ce

be la de ce me fo la be ce de

me fe ge

Triole.

47.

ut re mi fa sol la

si do re mi fa sol la sol

si do re mi fa sol la

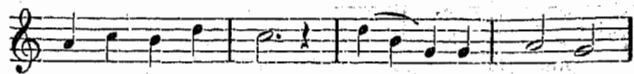
si do re mi fa sol la si

48. da me ny po tu la be da me ny po

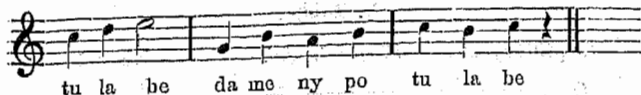
tu la be be la tu po ny da me ny

tu po la me da da me ny po tu

da me ny tu la be da me ny po

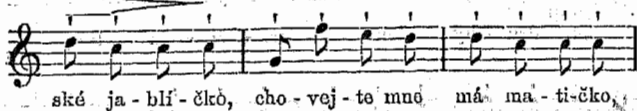
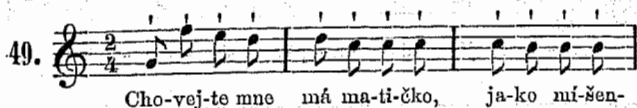

7. Vychování syna.

Vesele.

Píseň národní.

Z Berounska.

8. Žabka.

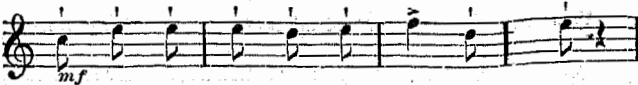
Ne příliš rychle.

Píseň národní.

Z Prachenska.

50.

An - či - čka ko - no - pě mo - či - la,

ža - bka jí do ka - psy sko - či - la;

na dru - hý den mo - či - la len,

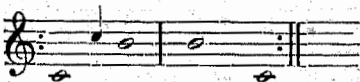
ža - bka jí z ka - psi - čky sko - či - la ven, ven, ven,

ža - bka jí z ka - psi - čky sko - či - la ven.

51. Septima
velká.

I. (II. III. IV. V. VI.) VII. I. VII.

9. Sirotek.

Slova od F. A. H.
Nápěv od F. V. J.

Volně.

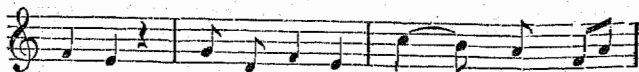
- 59.
1. Ne-plač dí - tě o - si - ře - lé, že tvá
 2. Co tvá má - ti le - ží v hro - bě, je - di -
 3. A když lí - bá son tvá lí - čka, na ma -

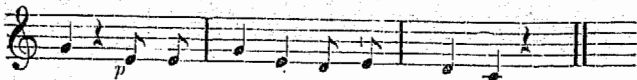
1. má - ti v hro - bě hni - je, vždyť pak je - ště
2. ný's mu po - klad dra - hý, a on vy - na -
3. těi - nu pro - sbu z rá - je, Pán Bůh po - šle

1. v lá - sce vše - lé do - brý o - tec to - bě
2. hra - dí to - bě ka - ždý je - jí úsměv
3. an - dě - lí - čka, jenž si s to - bou ve snách

1. ži - je; vždyť pak je - ště v lá - sce vše -
2. bla - hý; a on vy - na - hra - dí to -
3. hra - je; Pán Bůh po - šle an - dě - lí -

1. lé, do - brý o - tec to - bě ži - je.
2. bě ka - ždý je - jí ú - směv bla - hý.
3. čka, jenž si s te - bou ve snách hra - je.

10. Výchitek.

Rychle.

Píseň národní.

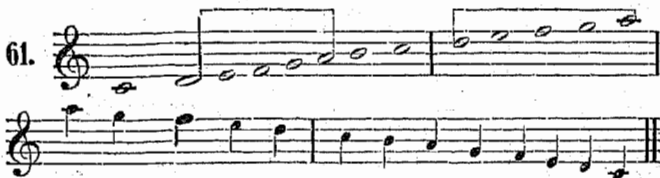
Z Plzeňska.

60.

f Kdý-bys byl, Jo - ní - čku, po - slou - chal
 ma - ti - čku, ne - byl by si no - sil po bo - ku
 ša - vli - čku; *mf* po bo - ku ša - vli - čku,
 a ko - ně vra - ný - ho, *f* ne - byl bys po - slou - chal
 člo - vě - ka ci - zí - ho.

i) Stupnice C rozšířená o pět tónů
do výšky.

d e f j a

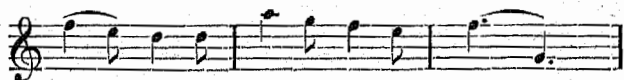
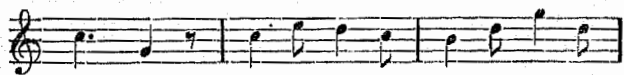
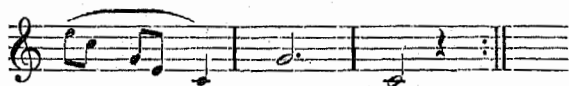
61.

62.

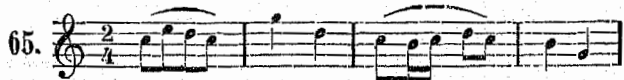
Musical score for exercise 62, consisting of five staves of music in common time (C). The first staff begins with a treble clef and a common time signature. The music consists of eighth and quarter notes with various phrasing slurs and ties. The second staff contains a repeat sign. The fifth staff ends with a double bar line.

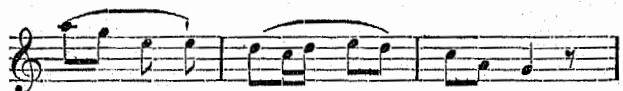
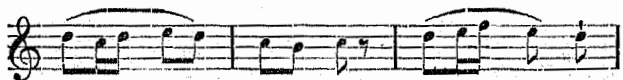
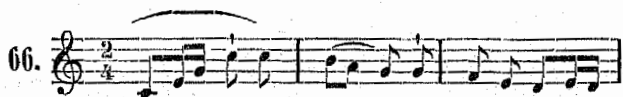
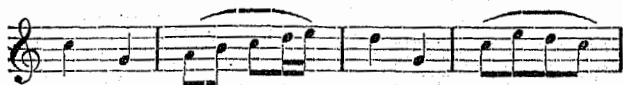
63.

Musical score for exercise 63, consisting of four staves of music in 3/4 time. The first staff begins with a treble clef and a 3/4 time signature. The music consists of eighth and quarter notes with various phrasing slurs and ties. The fourth staff ends with a double bar line.

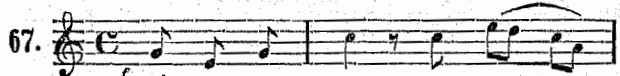
Noty šestnáctinové.

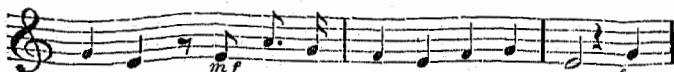

II. Slovo k vlasti.

Ohnivě.

Slova V. J. Pícka.
Nápěv F. V. J.

- f*
1. Ó	vla - sti	má,	ty	krá - sná
2. Ra - do - sti	tvé	jsou	mé	ra -
3. I slyš dra - hé	mé	sva -	tó	

1. ze - mě, *mf* ty rá - ji v svě - tě je - di - ný, jen
 2. do - sti, ste - bou ple - sám jsa dí - tě tvé, ža -
 3. hes - lo, jež je - di - ně Čech věr - ný zná, co

1. pro tě bi - je sr - dce ve mně, a pro tvůj
 2. lo - sti tvé jsou mó ža - lo - sti, ste - bou též
 3. vzhůru vzná - ší mne a vzne - slo: tvůj jsem ce -

1. ná - rod mi - le - ný, a pro tvůj
 2. plá - če o - ko mé, ste - bou též
 3. lý, o vla - sti má! tvůj jsem ce -

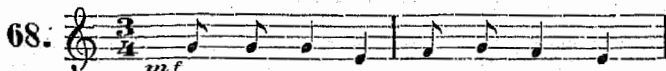

1. ná - rod mi - le - ný!
 2. plá - če o - ko mé.
 3. lý, o vla - sti má!

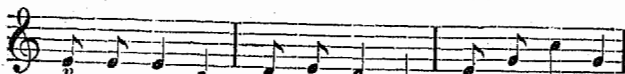
12. Mé písně.

Slova V. J. Pícka.
Nápěv?

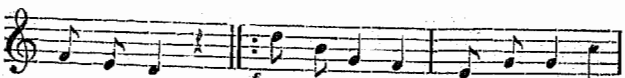
S citem.

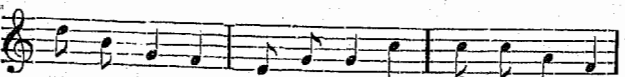
- mf*
 1. Pí - sně, dce - ry du - cha mé - ho,
 2. Jdě - te k há - jům, jdě - te k sa - dům,
 3. Za - kle - pej - te u všech dvé - ří,
 4. Bu - de - li se k vám kdo zná - ti

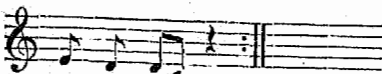
1. plo - dy sr - dce slo - van - ské - ho, vás po - sí - lám
 2. jdě - te k chýžkám, jdě - te k hradům, za - pěj - te tam
 3. ně - kdo vám přeč u - cha svě - ři, vždyť jste v če - ské
 4. a se če - ským hla - sem ptá - ti: kdo vás po - slal

1. do svě - ta; jdě - te mi - lé, ti - ché dí - tky,
 2. v po - ko - ře; a kde se vám py - šní zda - jí
 3. o - těi - ně; po - sle - chne vás knet i dí - tě,
 4. po vla - stech? ře - kně - te, že ten, co per - ly,

1. sbí - rej - te si ci - tů kví - tky, *mf* ji - miž vlast je
 2. a před vá - mi za - ví - ra - jí, za - pěj - te jim,
 3. ji - nochi v ňa - drech lá - sku cí - tě, dí - vka v sla - dké
 4. zla - té do - ly, krá - lů ber - ly ne - chce za cit,

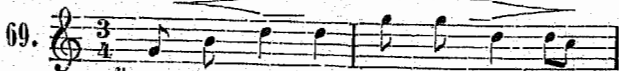
1. po - se - ta.
 2. na dvo - ře.
 3. ho - di - ně.
 4. že je „Čech!“

13. Rozchod.

Volně.

Píseň národní.

Z Plzeňska.

69. *p* Sto - jí hru - ška v ší - rém po - li

vy - so - ká, *pp* vy - so - ká, *p* pod ní pě - kná

bí - lá rů - že vy - kvě - tá, vy - kvě - tá,

f pod ní pěkná bí - lá rů - že vy - kvě - tá.

14. Zahradník.

Volně.

Píseň národní.

Z Plzeňska.

70. *mf* Já mám pě-knou za - hrá - dku, *p* ku, ku,

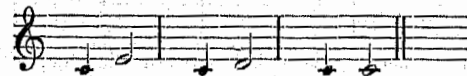
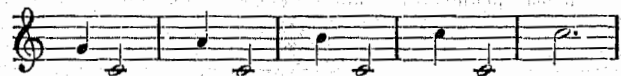
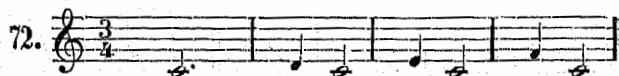
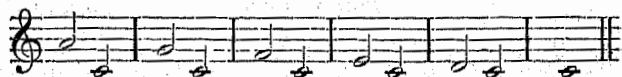
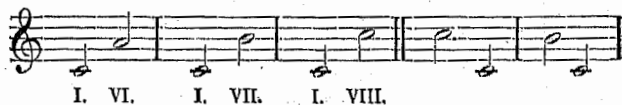
mf já mám pěknou za - hrá - dku; ro - stou mi v ní

rů - že, žá - dnejk ním ne - mů - že;

mf já mám pě - knou za - hrá - dku, *p* ku, ku,

j) **Souhrn všech intervallů.**

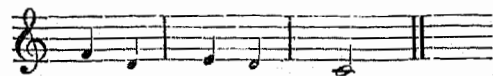
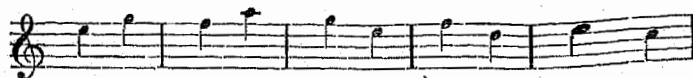
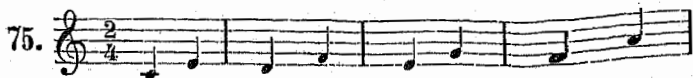
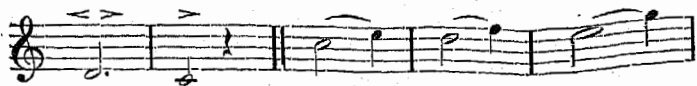
k) Intervally v pořadí vystupujícím
a sestupujícím.

1. Sekundy.

73.

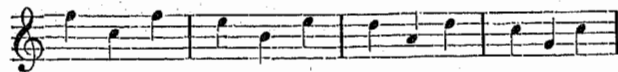
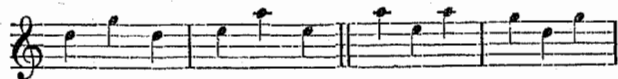
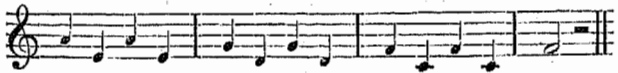
2. Tercie.

74.

3. Kvarthy.

4. Kvinty.

Musical score for five staves, measures 75-79. The notation is in treble clef with a key signature of one flat. The first four staves each contain three measures, and the fifth staff contains two measures. The music consists of eighth and sixteenth notes, often beamed together in pairs or groups of four.

5. Sixty.

79. Musical score for four staves, measures 79-83. The notation is in treble clef with a key signature of one flat and a time signature of 2/4. The first staff is labeled '79.' and contains four measures. The following three staves each contain three measures. The music consists of eighth and sixteenth notes, often beamed together in pairs or groups of four.

6. *Septimj.*

80.

Eight staves of musical notation in treble clef, starting with a common time signature. The exercise is marked with the number 80. The notation features a variety of note values including eighth, sixteenth, and thirty-second notes, often beamed together. The piece concludes with a double bar line on the eighth staff.

7. Oktávy.

81.

15. Píseň českých jinochů.

Pevně.

(Nápěv nár., slova ze „Štěpnice.“)

82.

1. Aj - ta Čech a Slo - van jsem,
2. Ha - na! kdo jen zisk hle - dá,
3. Nač si ži - vot vá - ži - ti,
- 4! Vy, kdo vlast mi - lu - je - te,

1. du - ší	ce - lou	i tě - lem.	To - bě, vlast ma -
2. nic pro	spá - su	Tvou ne - dál	ma - mo - ně, po -
3. Ty bys	mě - la	hy - nou - ti?	Rád, o rád skr -
4. vy, jež	strast	je - jí hně - te:	sem pra - vi - ci

1. tí - čko, bí - je mó sr - dé - čko, ne - bet
2. ho - dli, klaň se so - bec po - dly, Bůh mu
3. vá - cím, jen - li mra to spa - třím, že jest,
4. va - ši, haj - me má - ti na - ši, at v nás

1. mé jen v ne - bi tvóm.
2. sám za - hřmí: bě - da!
3. Ma - tko, bla - ze Ti!
4. bla - ho jí zkve - tel!

16. Láska k vlasti.

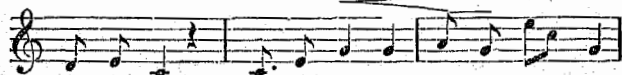
Slova od V. J. Pícka.
Nápěv F. V. J.

1. Ptáš se, o - dkud v sr - dce tvo - je,
2. Ptáš se, co je lá - ska k yla - sti,
3. Ptáš se, zdaž ta lá - ska vše - lá,

1. do té ci - tú sva - ty - ně, při - šla lá - ska
2. o - nen plá - pol spa - ni - lý, je - mný, krá - sný,
3. až to tě - lo po - mi - ne, v no - vou slast se

1. ko - tči - ně, kde jsou je - jí taj - nó zdro - je?
2. roz - mi - lý, jimž se mě - ní, ža - ly v sla - sti,
3. vy - ši - ne, kde se no - vý ol - tář dě - lá?

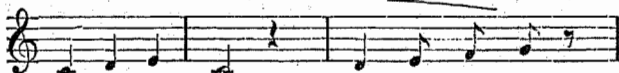
1. zda - li v ne - bes vý - ši - nách, ne - bo
 2. zná ho ne - bes vý - ši - na, ne - bo
 3. zda - li v ne - bes vý - ši - nách, ne - bo

1. ze - mě hlu - bi - nách? Vá - nek při - chá -
 2. ze - mě hlu - bi - na? Slun - ce za - hří -
 3. ze - mě hlu - bi - nách? Hvěz - dy se tří - py -

1. zí, vá - nek od - chá - zí; o - dkud a kam?
 2. vá, jim vše o - kří - vá; co je - ho vznět,
 3. tí, na ne - be sví - tí; či bu - dou stán,

1. dar - mo se ptám; o - dkud a kam?
 2. v te - mnu je svět; co je - ho vznět
 3. ví je - nom Pán; či bu - dou stán,

1. dar - mo se ptám.
 2. v te - mnu je svět.
 3. ví je - nom Pán!

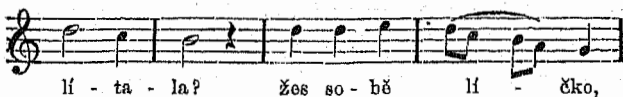
17. Holubička.

Zvolna.

Píseň národní.

Z Hradecka.

84. *p* Kdes ho - lu - bi - čko lí - ta - la, *mf* ach

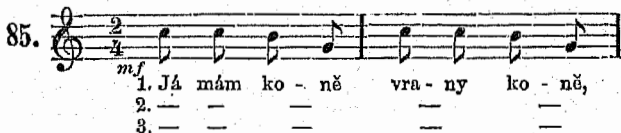

18. Bujné koně.

Příměříčně.

Píseň národní.

Z Klatovska.

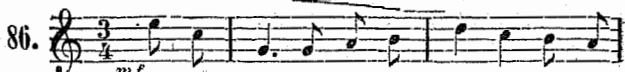
1. Já mám ko-ně, vra-ny ko-ně, to jsou ko-ně my!
 2. — — — — — — — — — —
 3. — — — — — — — — — —

19. Moje vlast.

Slova od P. Kuldy.

S citem, vřele.

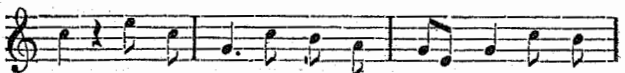
Nápěv F. V. J.

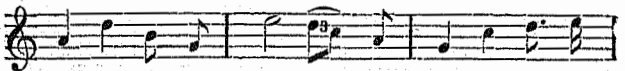
1. Roz-mi - lá je ze - mě bo - ží, spa - ni-
 2. Ze všech ze - mí nej - mi - lej - ší Če - chy-
 3. Če - chy - e má zbo-žné ro - dy, he - zká
 4. Pě - ji dí - ky Pá - nu Bo - hu, za vlast

1. lý je všo - chen svět, spa - ni - lý je vše - chen
 2. o mi jest má vlast, Če - chy - e mi jest má
 3. mě - sta, dě - di - ny, he - zká mě - sta, dě - di -
 4. že mám če - skou zem, za vlast že mám českou

1. svět; kdo ho zná, v tom hned se mno - ží po - bo-
 2. vlast, tou - to Pán Bůh nej - svě - těj - ší, po - sky-
 3. ny, pě - kné ho - ry, do - ly, vo - dy, vše - ho
 4. zem, kéž mi dá Bůh, kéž jen mo - hu za - cho-

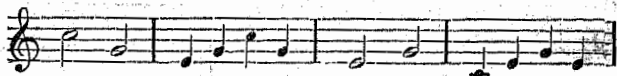
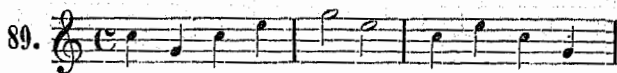
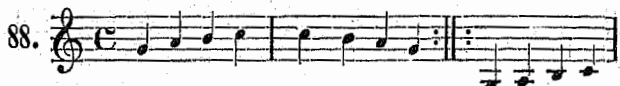
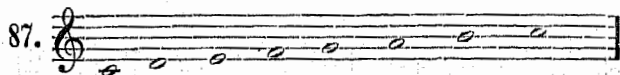

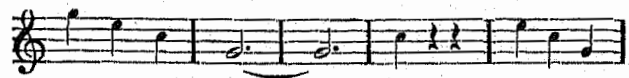
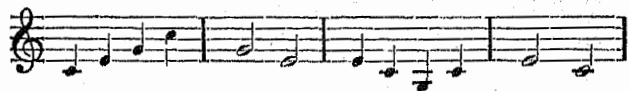
1. žno - stí raj - ský svět, po - bo - žno - stí raj - ský
 2. tá mi mno - hou slast, po - sky - tá mi mno - hou
 3. dru - hu plo - di - ny, vše - ho dru - hu plo - di -
 4. vat ji vě - kům všem, za - cho - vat ji vě - kům

1. svět, raj - ský svět.
 2. slast, mno - hou slast.
 3. ny, plo - di - ny.
 4. všem, vě - kům všem!

7) **Stupnice C rozšířená o tři tóny
do hloubky.**

m) **Zvyšování a snižování tónů.**

a) **Zvyšování.** *Znaménka zvyšovací a snižovací; odrážka.*

91.

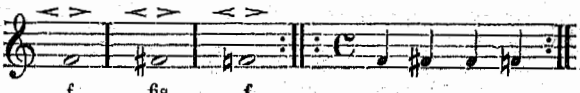

92.

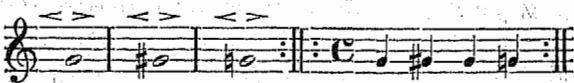

93.

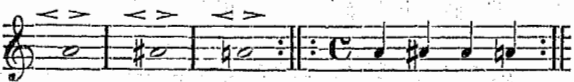

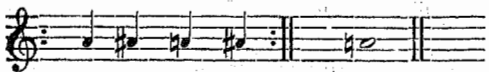
94.

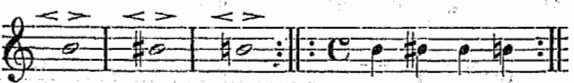

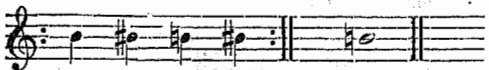
95.
j jis j

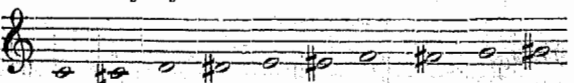
96.
a nis a

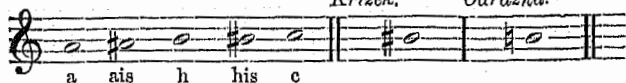
97.
h his h

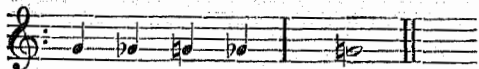
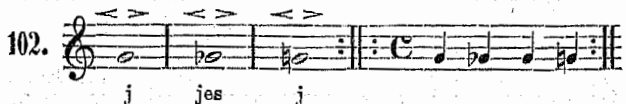
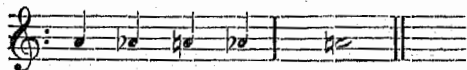
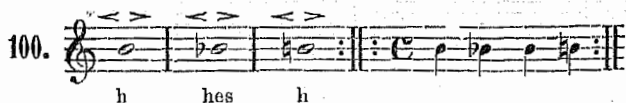
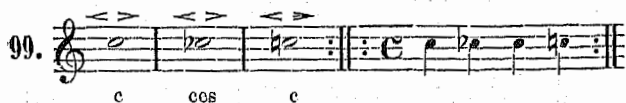
Souhrn všech zvýšených tónů.

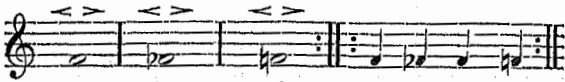
98.
c cis d dis e eis f fis j jis

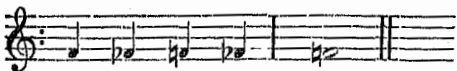
Křížek. Odrážka.

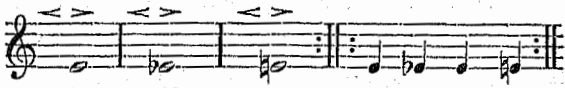

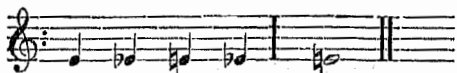
b) Snižování.

103.
 f fos f

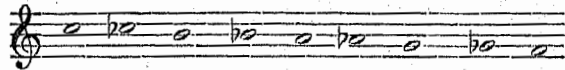
104.
 c cs o

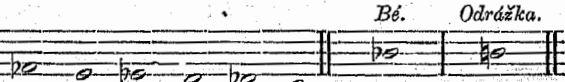

105.
 d des d

Souhrn všech snížených tónů.

106.
 c ces h hes a as j jes f

Bé. Odrážka.
 fes c es d des c

n) Postup chromatický.

107.

20. Přítel.

Slova od V. Pícka.
Nápěv F. V. J.

Zvolna.

108.

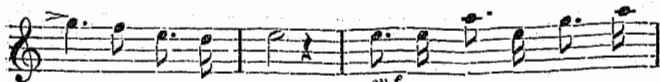
1. Ko-mu stá - le z ja - sných tvá - ři vlí - dnost
2. Kdo mne ce - stou vé - sti mů - že, at má
3. V tí - sni s bli - žním kdo si - zi - vá, at pod

mír a lá - ska zá - ři, kdo jen cnost a krá - su
tr - ní ne - bo rŭ - že, kro - ky mé kdo na - pra -
pal - mou so - snou dlí - vá, o - ko bra - tra su - ťit

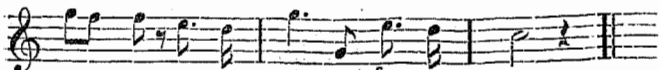
1. ctí, při - ro - dě se za - svě - tí,
2. ví, a mé blu - dy ne - sla - ví,
3. zná, vlast a ná - rod v srd - ci má,

1. tent mi - lá - ček srd - ce mé - ho, per - la
2. to - ho čím co vůd - ce své - ho, ten je
3. ten mi s ne - be bla - že - né - ho na svět

1. má, ten pří - tel můj, *mf* tent mi - lá - ček srd - ce
2. druh a pří - tel můj, to - ho čím co vůd - ce
3. dán, ten pří - tel můj, ten mi s ne - be bla - že -

1. mé - ho, per - la má, ten *f* pří - tel můj.
2. své - ho, ten je druh a pří - tel můj.
3. né - ho na svět dán, ten pří - tel můj!

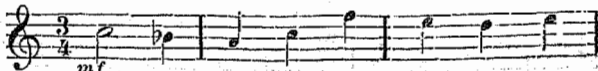
21. Ovčáčka.

Čile.

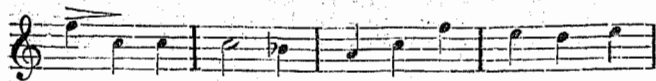
Píseň národní.

Z Klatovska.

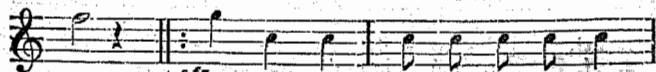
109.

mf Pá - sla ov - čič - ky v ze - le - ném

há - je - čku, pá - sla ov - čič - ky v čer - ném le -

se; *sfz* já za ní - du - py du - py dup!

o - na zas cu - py cu - py cup: hou - fem

ov - čiř - ky se - ber - te se.

Díl II. Cvičení dvojhlasá.

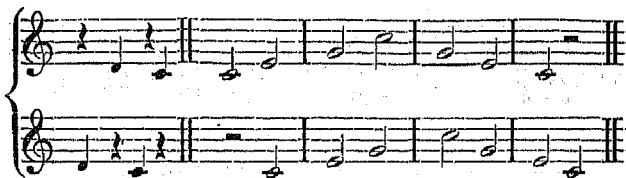
1. Tónina C-dur.

Stupnice C-dur jednohlasá.

Hlas I.

110.

Hlas II.

Stupnice C-dur dvojhlasá.

III.

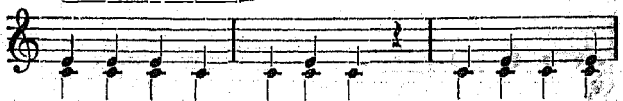
Hlas
I. a II.

Cvičení.

III.

Hlas
I. a II.

Three staves of musical notation. The first two staves show a melody with eighth notes and a bass line with chords. The third staff shows a continuation of the melody with a double bar line.

113.

Three staves of musical notation. The first staff has accents (^) over the melody. The second and third staves show a continuation of the melody with slurs and a double bar line.

Pomlôka celého taktu.

114.

Two staves of musical notation, both in 2/4 time. The first staff has a melody with slurs. The second staff has a bass line with slurs.

I.

A musical staff in treble clef with a common time signature (C). It contains a sequence of chords, primarily triads and dyads, with some notes beamed together. The staff concludes with a double bar line and repeat dots.

118.

II.

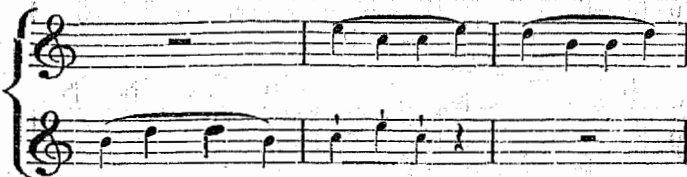
A musical staff in treble clef with a common time signature (C). It contains a sequence of chords, primarily triads and dyads, with some notes beamed together. The staff concludes with a double bar line and repeat dots.

This page contains ten systems of musical notation, each consisting of two staves. The notation is written in a single clef (treble clef) and includes various rhythmic values such as quarter notes, eighth notes, and rests. The music is organized into measures, with some measures containing multiple notes and others containing rests. The systems are arranged vertically, with the first system at the top and the last system at the bottom. The notation is clear and legible, with a focus on the rhythmic and melodic structure of the piece.

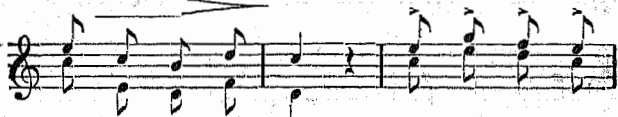
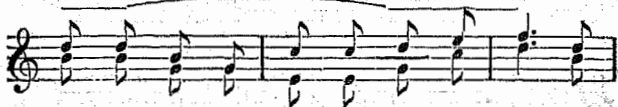
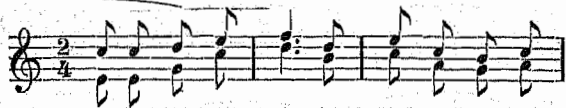
119.

121.

22. Sirotek.

Píseň národní.

S citem.

1. O - si - ře - lo dí - tě,	o - si - ře - lo dí - tě
2. Když už ro - zum bra - lo,	když už ro - zum bra - lo
3. „Ach tá - to, ta - tí - čku!	„Ach tá - to, ta - tí - čku,
4. „Tvá matka tvr - dě spí,	tvá ma - tka tvr - dě spí,
5. Na hřbi - to - vě le - ží,	na hřbi - to - vě le - ží
6. Jak dí - tě sly - še - lo,	jak dí - tě sly - še - lo,
7. Špendlíčkem ko - pa - lo,	špen - dlí - čkem ko - pa - lo,

1. o půl dru-hém lé - tě, o půl dru-hém lé - tě.
 2. na ma - tku se pta - lo, na ma - tku se pta - lo.
 3. kam jste dal ma - ti - čku, kam jste dal ma - ti - čku? "
 4. žá - dný ji ne-zbu - dí, žá - dný ji ne - zbu - dí.
 5. ne - da - le - ko dve - ří, ne - da - le - ko dve - ří. "
 6. na hřbi-tov bě - že - lo, na hřbi-tov bě - že - lo.
 7. pr - stí-čkem hra - ba - lo, pr - stí-čkem hra - ba - lo.

8. [Když se dohrábalo,
[smutně zaplakalo.]
- 9 „Ach, mámo, mamičko!
promluvte slovíčko.“
10. „Mé dítě, nemohu!
mám na hlavě hlínu.
11. A na srdci — kámen,
hoří jako plamen.
12. Jdi, dítě, jdi domů,
máš tam jinou mámu.“
13. „Ach, není tak milá,
jako vy jste byla.
14. Když má chleba dáti,
tříkrát jej obrátí.
15. Když vy jste dávala,
máslem jste mazala.
16. Když hlavičku češe,
krev potůčkem teče.
17. Když vy jste česala,
vy jste objímala,
18. Když nožíčky myje,
o škopíček bije.
19. Když vy jste mývala,
vy jste je zlíbala.
20. Když košilku pere,
div mne neprokleje.
21. Když vy jste právala,
vy jste si zpívala.“
22. [„Jdi domů, mé dítě,
zejtra na úsvitě
přijdu, vezmu si tě.“
23. Dítě přišlo domů,
položilo hlavu.
24. „Ach, táto, tatičku,
už vidím mamičku.
25. Má mamička milá
celá pěkná bílá!“
26. „Co dítě, co děláš,
vždyť mamičku nemáš!
27. Vždyť nikdo tu není,
marné tvé vidění!“
28. „Ach, táto, tatičku,
chystejte rakvičku.

29. Má dušička Bohu,
mé tělo do hrobu.

30. Do hrobu k mé matce,
at jí zplesá srdce!“

31. [První den stonalo,
druhý den skonalo,
třetí pohřeb mělo.

23. Nešťastný den.

Zvolna.

Píseň národní.

Z Hradceka.

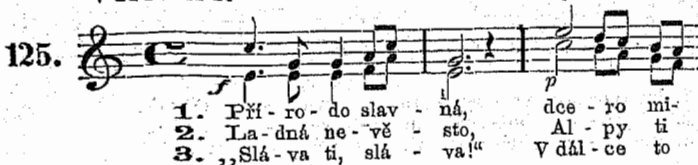
124.

Vče-ra ne-dě-le by-la, já jsem
do-ma ne-by-la: ža-la jsem tra-
vi-čku, v ze-le-ném há-je-čku, svá-tek
jsem ne-svě-ti-la.

Velebně.

24. Na přírodu.

Slova V. J. Pícká
Nápěv F. V. J.

125.

1. Pří-ro-do slav-ná, dce-ro mi-
2. La-dná ne-vě-sto, Al-py ti
3. „Slá-va tí, slá-va!“ V dál-ce to

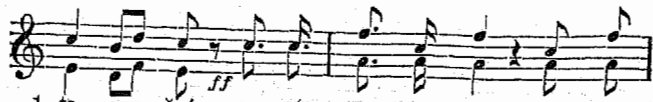
1. lo - stná o - tce vě - čné - ho,
2. bí - lé dá - va - jí rou - cho,
3. hří - má, ble - sky to pí - ší,

1. pa - nno ve - le - bná, vě - čně mla -
2. zá - voj z čer - ván - ků Pán ti za -
3. o - bla - ky val - né; prou - dy šu -

1. di - stvá, to - bě za - zní - vá v sou - zvu - ku tvor - stva va - ry -
2. sí - lá, vín - kem ze hvě - zdic skrá - ně o - tá - čí, bož - ská
3. mí - cí, v há - jích sla - ví - ci s pěv - cem vše já - sá: „Slá - va

1. to zvu - čné; to - bě za - zní - vá v sou - zvu -
2. ne - vě - sto, vín - kem ze hvě - zdic skrá - ně
3. ti, slá - va! v há - jích sla - ví - ci s pěv - cem

1. ku tvor - stva va - ry - to zvu - čné.
2. o - tá - čí, bož - ská ne - vě - sto.
3. vše já - sá: „Slá - va ti, slá - va!“

25. Nedělní odpoledne.

Slova V. J. Pícka.
Nápěv F. V. J.

Volně.

126.

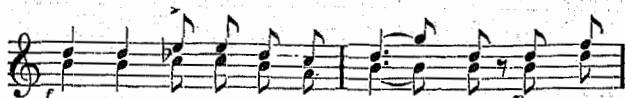
1. Ti - cho se ve - le - bné vzná - ší nad svá - te - ční
2. Rol - ník ni - vy své pro - hlí - ží, jak mu prá - ci

1. dě - di - nou, Zvo - nec lid vo - lá do
2. že - hnal Pán. Zvon zní o - pěť, lid se

1. chrá - mu pod ve - čer - ní ho - di - nou.
2. blí - ží, a - by dík byl dár - ci dán.

1. Zvo - nec lid vo - lá do chrá - mu pod ve -
2. Zvon zní o - pěť, lid se blí - ží, a - by

1. čer - ní ho - di - nou.
2. dík byl dár - ci dán.

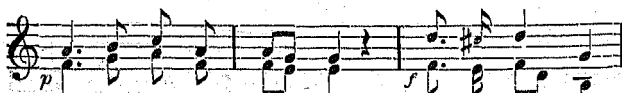
26. Vlastenecká.

Slova B. Pešky.
Nápěv F. Kavána.

Volně.

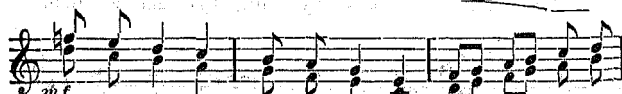
1. Vla - sti své buď Če - chu, věr - ný!
2. To ta ze - mě, kde tvých o - tců
3. Ná - rod náš se od Šu - ma - vy

1. jest to zá - kon Bo - ží; vlast co ma - tka
2. te - kla krev pra - me - nem, to ta ze - mě
3. k Tatrám roz - pro - stí - rá, k Mo - ra - va - nům

1. te - be ko - jí v lů - ně svém i slo - ží.
2. o - sla - ve - ná mno - hým sva - tým jmé - nem.
3. Če - chy ví - že ja - zyk, mrav i ví - ra;

1. Dar - mo na tom svě - tě ší - řím hle - dáš ji - né
2. Za ná - rod tu sla - vni pře - dei ve - dli sla - vné
3. Čech má Kar - la, o - tce vla - sti, má i O - ta -

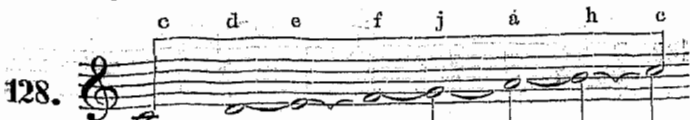
1. vla - sti; zde ti ží - ti, zde u - mří - ti,
2. bo - je. Za pra - vdu tu ví - tě - zi - li
3. ka - ra, ve - li - ké - ho Sva - to - plu - ka

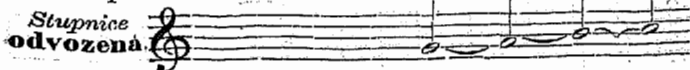
1. v roz - ko - ši a stra - sti.
 2. če - ských du - chů vo - je.
 3. má Mo - ra - va ja - rá. (Sloka prvá se opakuje.)

2. Tónina J-dur.

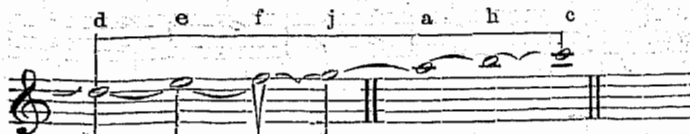
Vyvinutí stupnice J-dur.

Stupnice vzorná, základní.

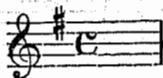

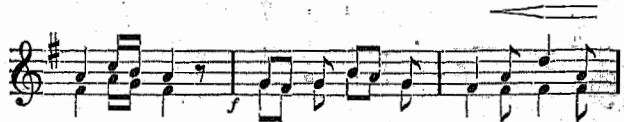
I. II. III. IV.

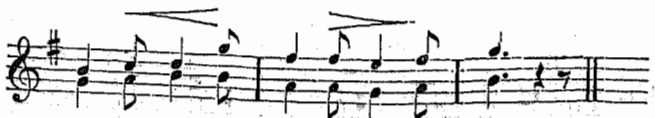

V. VI. VII. VIII.

Jak se tónina
J-dur znamená?

I.

133.

II.

Third musical staff, treble clef, key signature of one sharp (F#), common time. It shows two first endings, labeled I and II, for a section numbered 133. The first ending leads to a repeat sign, and the second ending leads to a different continuation.

Fourth musical staff, treble clef, key signature of one sharp (F#), common time. It consists of two staves joined by a brace, showing a melodic line and a bass line with chords.

Fifth musical staff, treble clef, key signature of one sharp (F#), common time. It consists of two staves joined by a brace, showing a melodic line and a bass line with chords.

I. $\frac{3}{4}$

134.

II. $\frac{3}{4}$

Musical score for measures 128-134. The score consists of six staves. The first five staves are grouped by a brace on the left. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The music features a melodic line in the upper staves and a bass line in the lower staves. The notation includes eighth and quarter notes, often beamed together, and rests. A fermata is present over the final measure of the first five staves. The sixth staff concludes the section with a double bar line.

135.

Musical score for measures 135-137. The score consists of three staves. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The music features a melodic line in the upper staves and a bass line in the lower staves. The notation includes eighth and quarter notes, often beamed together, and rests. A fermata is present over the final measure of the first staff. The second and third staves conclude the section with a double bar line.

136.

137.

138.

27. Těžké orání.

Píseň národní.

Zdlouha.

Z Berounska.

139.

1. Ach syn - ku, syn - ku! do - ma - li
2. O - ral jsem, o - ral, a - le má -

1. jsi? ach syn - ku, syn - ku! do - ma - li jsi?
2. lo, o - ral jsem, o - ral, a - le má - lo,

1. ta - tí - ček ptá se, o - ral - li jsi,
2. ko - leč - ko se mně po - lá - ma - lo,

1. ta - tí - ček ptá se, o - ral - li jsi?
2. ko - leč - ko se mně po - lá - ma - lo.

28. Veselá bída.

Bodře.

Píseň národní.

Z Prachenska.

140.

Bra - tři, bra - tři! buď-me jen ve-se-li,

bra - tři, bra - tři! ra-duj-me se:

nou-ze nám pře-sta-la, bí-da nám na-sta-la;

bra - tři, bra - tři! ra-duj-me se!

29. Modrá pentle.

Rychle.

Píseň národní.

Z Chrudimska.

141.

Ža - lo děv-če, ža - lo trá - vu;

ža - lo děv - če, ža - lo trá - vu u pan - ské - ho
 su - cho - pá - ru, u pan - ské - ho su - cho - pá - ru.

30. Na Prahu.

Slavně.

Slova K. Vinařického.
Nápěv F. V. J.

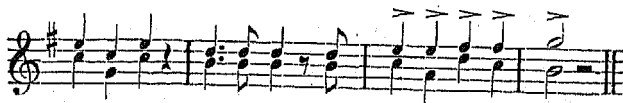
142. Pra - ho! Pra - ho! má - ti všech
 měst, tys sr - dce če - ské ze - mě, o
 to - bě če - ské plé - mě Li - bu - šou mě - lo pr - vní
 zvěst, Li - bu - šou mě - lo pr - vní zvěst!

Vážně.

Rázně; první pohyb.

ra-du-je, slá-va tvá že se ob-no-vu - je!

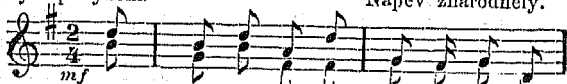
Volněji.

31. Vlastenka.

Mírným pohybem.

Slova Kamenického.
Nápěv znárodnělý.

143.

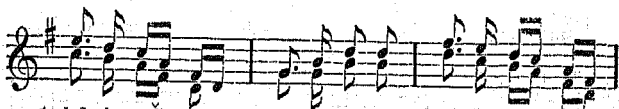
1. V Če - chách tam já jsem zro - ze - ná, vlast
2. Ma - ti - čka mne vy - cho - va - la ve
3. I já chci pra - vou Če - škou být ku

1. má ta krá - sná ze - mě, mi - lá mi jest a
2. lá - sce ro - du své - ho a ča - sto mně po -
3. cti své vla - sti ži - va, co Bůh ve - lí, sva -

1. vá - že - ná, mi - lé je - jí mi plé - mě; a
2. ví - da - la o vel - kých skut - cích je - ho: jak
3. tě še - třít, pil - ná vždy a be - dli - vá: a

1. kdo je v Če - chách zro - ze - ný, mi - lý mi jest a
2. sla - vný bý - val če - ský lev, jak po - cti - vá jest
3. tvář se skvou - cí po - ko - jem de - svěd - čí, že já.

1. vá - že - ný, mi - lý mi jest a vá - že - ný.
 2. če - ská krev, jak po - ctí - vá jest če - ská krev.
 3. Češkou jsem, do - svěd - čí, že já Češkou jsem.

32. Novonárodní.

Slova B. Pešky.
 Nápěv horvátský.

Vesele.

144.

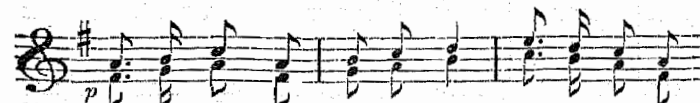
1. Necht ve - le - bí Vlach své ra - je,
 2. Ce - s - ým zpě - vem Balt po - han - ský
 3. Do - tud sto - jí po - mník slá - vy

1. du - bo - vé at Ně - mec há - je. my chvá - lí - me
 2. zá - kon u - sly - šel kře - stan - ský; Če - ským me - čem
 3. nad Bal - tem i u Vl - ta - vy: tam - to Čech své

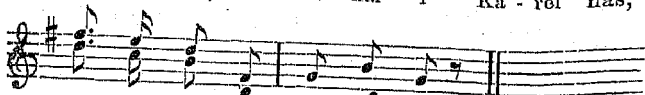
1. slá - skou pra - vou vla - sti na - še nad Vl - ta - vou,
 2. před Ta - ta - ry ob - há - jen byl roz - květ ja - rý
 3. vo - je čí - tal, zde do - má - cí Um - ky ví - tal

1. sla - vná je - stíť če - ská zem. sla - vná je - stíť
 2. o - svě - ty a svo - bo - dy, o - svě - ty a
 3. O - ta - kar i Ka - rel náš, O - ta - kar i

1. Če - ská zem! sla - vná je - stit Če - ská zem,
 2. svo - bo - dy, o - svě - ty a svo - bo - dy,
 3. Ka - rel náš, O - ta - kar i Ka - rel náš,

1. sla - vná je - stit Če - ská zem!
 2. o - svě - ty a svo - bo - dy.
 3. O - ta - kar i Ka - rel náš.

3. Tónina F-dur.

Vyvinutá stupnice F-dur.

c d e f j a h c

145.

Stupnice vzorná.

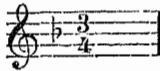
Stupnice odvozená.

I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII.
 I. II. III. IV. V.

d e f j a h c

d e f
 VI. VII. VIII.

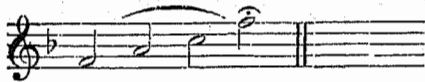
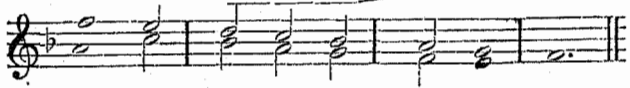
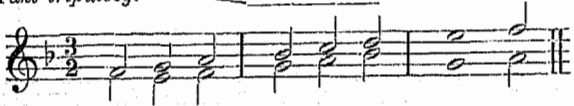
Jak se tónina
F-dur znamená?

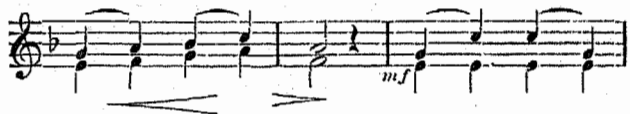
Stupnice F-dur dvojhlasá.

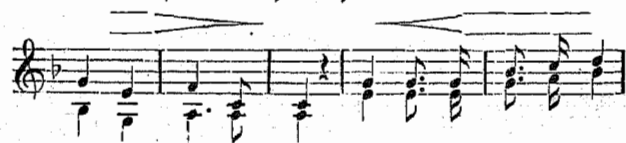
Takt třípůlový.

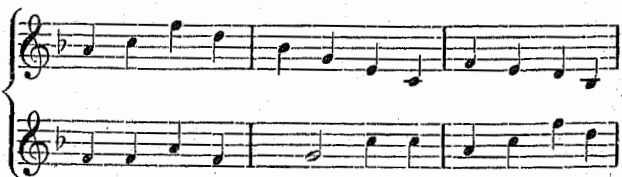
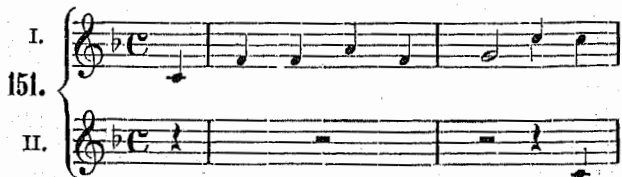
146.

147.

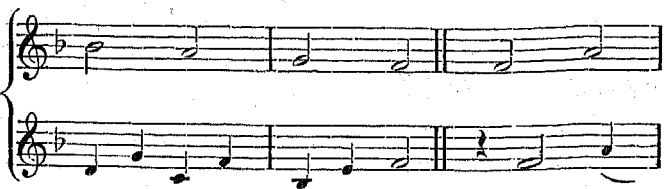
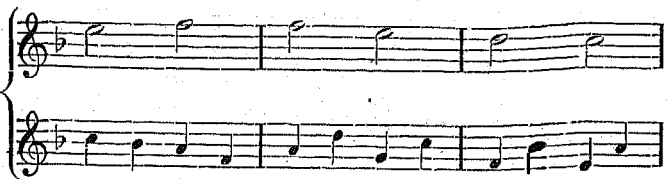

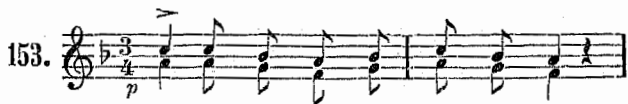

I. 152.

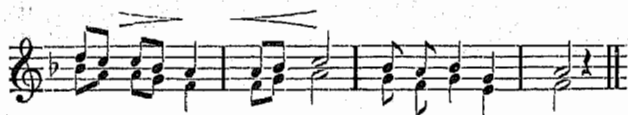

153.

154.

33. Žádost Staročechův.

Vážně.

Píseň národní.

Z Bydžovska.

mi - lo - val, lří - chy od - pu - stil,
 ne - be dal, ne - be dal, nic ne - žá -
 dá - me, je - nom to sa - mé, a - by nás
 Pán Bůh mi - lo - val, mi - lo - val.

34. Myslivec.

Ne příliš rychle.

Píseň národní.

Z Berounska.

157.
 Ach, což jest to he - zká věc,
 že jsem já my - sli - vec: po - stře - lil jsem
 ho - lu - bi - čku, po - stře - lil jsem ho - lu -

bi - čku, u - pa - dla mně v ja - lo - vec.

35. Rakař.

Volně.

Píseň národní.

Z Berounska.

158.

1. Jsou, jsou na po - to - ce
2. Vem, vem, má te - tin - ko

1. rá - ča - ta, jsou, jsou na po - to - ce
2. mo - šni - čku, vem, vem, má te - tin - ko

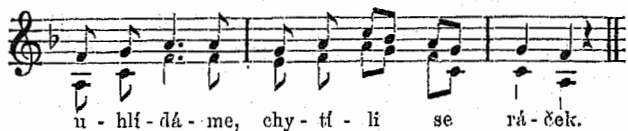
1. ra - ci: pů - jde - me na ně, vy - be - re - me je,
2. mo - šnu: a já ti ta - ky ná - ky ty ra - ky

1. pů - jde - me na ně, vy - be - re - me je
2. a já ti ta - ky ná - ky ty ra - ky

1. s mou te - tin - kou v no - ci. { 1.
2. do ku - chy - ně po - šlu. { 2. Rychleji. Ryby, ryby, ry-by,

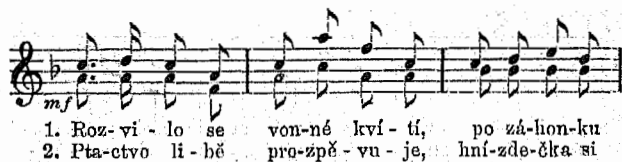
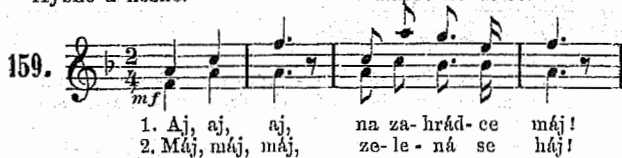

Prvý pohyb.

36. Jarní.

Hybně a něžně.

Slova F. L. Čelakovského.
Nápěv F. V. J.

1. jen se sví-tí: *f* aj, aj, aj, *mf* na zahrádce
2. u - pra - vu - je: máj, máj, máj, ze - le - ná se

1. máj! *f* aj, aj, aj, *ff* na za - hrá - d - ce máj!
2. háj! máj, máj, máj, ze - le - ná - se háj!

37. Večerní.

Mírně.

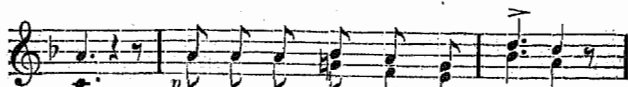
Slova J. Marka.
Nápěv F. V. J.

160. 6/8

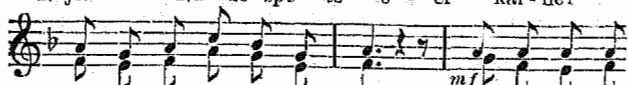
1. Již zla - té slu - né - čko za - šlo, již
2. On se - slán od lá - sky vě - čné se -

1. za - pa - dlo do mo - ře; hne - dle po - je -
2. tři po - tu krá - pě je; Onť i z pu - sté

1. ví - se hvě - zdy na ne - be - ské pro - sto -
2. ří - še stra - sti, květ vy - kou - zlí na - dě -

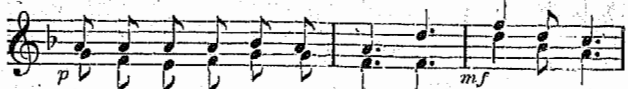
1. řc. Te - skli - vě a se sl - za - mi,
2. je. Nu - že spě - te o - či kal - né!

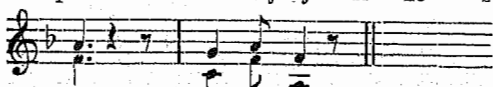
1. již se s ná - mi lou - či den, s ne - be pak se
2. Lu - na s hvě - zdi - čka - mi bří; pod o - chra - nou

1. k ze - mi sná - ší an - děl mí - ru vli - dný sen;
2. Nej - vyš - ší - ho bla - ze, be - zpe - čně se spí;

- Prvý pohyb. Volněji.
1. s ne - be pak se k ze - mi - sná - ší an - děl mí -
2. pod o - chra - nou Nej - vyš - ší ho be - zpe - čně

1. ru, vli - dný sen.
2. se po - vždy spí!

38. Irská národní.

Zdlouha.

Přeložil Dr. J. Čejka.

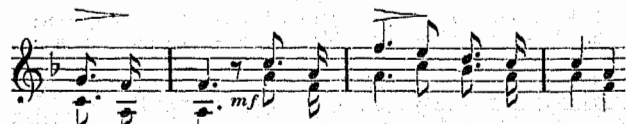
1. Rů - že má, tys o sa - mo - tě
2. Proč tak rů - že o sa - mo - tě

1. v sa-du po - zdě vy - kve - tla! co tu
2. v sa-du te - skně od - kvó - táš? po - lo-

1. la - dných se - ster by - lo, a - ni je - dnu's
2. žím tě k se - strám ble - dým, rá - da s ni - mi

1. ne - na - šla; li - bo - von - né de - chy je - jich
2. se shle - dáš; o - dno - su tě s ke - ře tvého,

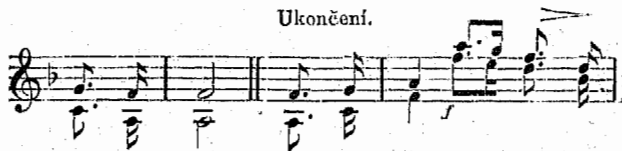

1. v ši - rý svět od - va - nu - ly, sva - dlé
2. kde u - mí - ráš sa - mo - tou, na sr-

1. lí - sty v di - věm vě - tru k ze - mi sinu - tně
2. dei tě no - sit bu - du, až nás spo - lu

Ukončení.

1. ska - nu - ly;
2. za - hra - bou;

cresc.

na srd - ci tě no - sit

bu - du, až nás spo - lu za - hra - bou.

39. Kde domov můj?

Hymna národní.

Slova K. Tyla.

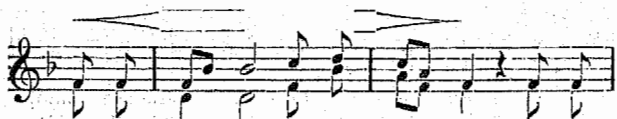
Zdlouha, s citem.

Nápěv J. Škroupa.

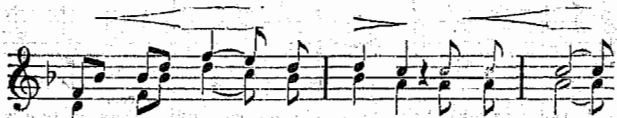

162.

1. Kde do - mov můj, kde do - mov můj?
2. Kde do - mov můj, kde do - mov můj?

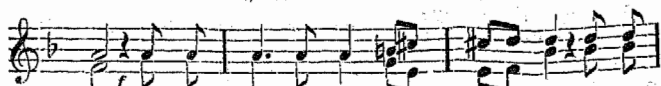
1. Vo - da hu - ěi po lu - ěi - nách, bo - ry
2. V kra - ji znáš - li bo - hu - mi - lém, du - še

1. šu - mí po ska - li - nách, v sa - dě skví
2. ú - tlé v tě - le ěi - lém, my - sl ja -

1. se ja - ra květ, zem - ský ráj to na po -
2. snou znik a zdar, a tu sí - lu vzdo - rú

1. hled, a to jest ta krá - sná ze - mě, ze - mě
2. zmar, to jest Če - chův sla - vné plé - mě, me - zi

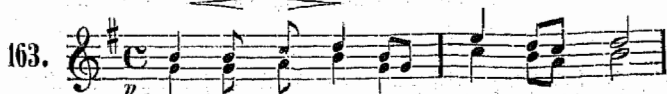
1. če - ská do - mov můj, ze - mě če - ská do - mov můj!
2. Če - chy do - mov můj, me - zi Če - chy do - mov můj!

Písňe obsahu nábožného.

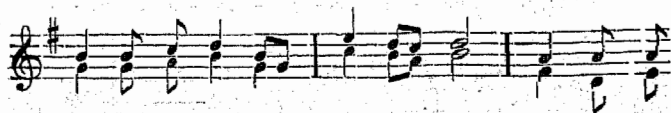
40. K andělu strážci.

Prostě.

Národní.

1. An - dě - li Bo - ži, strá - žce můj,
2. Ctno - stem sva - tím mne vy - u - čuj,
3. A v tom sva - tím ob - co - vá - ní,

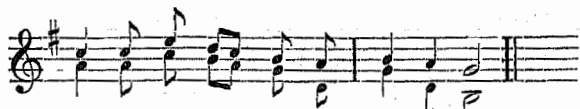

1. rač vždycky být o - chran - ce můj, mne vždycky
2. ať jsem tak živ, jak chce Bůh můj. Tě - lo, s vět,
3. ať se - tr - vám do sko - ná - ní, po smr - ti

cresc.

1. říd a na - pra - vuj, ke vše - mu do - bré - mu,
2. dá - bla pře - má - hám, na tvá vnu - knu - tí
3. pak v ne - bi vě - čně, chvá - lím Bo - ha své - ho,

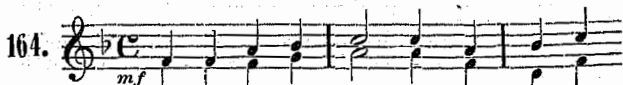
1. ke vše - mu do - bré - mu mne vzbuzuj,
2. na tvá vnu - knu - tí po - zor dám.
3. chvá - lím Bo - ha u - sta - vi - čně.

41. Ranní.

„Noc temnou přečkávejte.“

Hybně.

Z časů Karla IV.

1. Noc te - mnou pře - čka - vše ve - li - cí
2. K če - muž nás vzbu - zu - jí i ti ptá -
3. Ko - hout zpí - vá hla - sem, a - by ten,
4. Pro - tož i my, Bo - že, teď pro - zpě -

1. i ma - lí, ji - tra do - če - ka - vše ve
2. ci ma - lí, kte - ří po - kři - ku - jí, pá -
3. kdož - by spal, rá - no ji - třním ča - sem pro -
4. vu - je - me vsta - vše z své - ho lo - že, čest,

1. le - pší - ho v svě - tě . ne - ní nad ten, kte - rýž
2. a bla - šnou po - bož - no - stí mo - dli - ti se

1. Kri - stus Pán, mi - str náš, ne - chal nám.
2. bu - de - me; pro - tož tak - to rce - me:

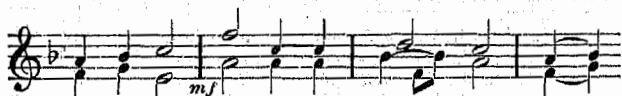
Ót - ěc náš, jenž jsi na ne - be - sích;

po - svět se jmé - no tvé, přijď krá - lov - ství

tvé; buď vů - le tvá, ja - ko v ne - bi

tak v ze - mi; chléb náš ve - zdej - ší dej

nám dnes. I od - pust nám na -
še vi - ny, ja - kož i my od - pou - ští - me
svým vin - ní - kům. I ne - u - vod
nás v po - ku - še - ní; a - le zbav nás
zlé - ho. A - men.

43. Večerní.

Slavně, ohnivě. „Chválu vzdejmež mnohou.“ Z časů Karla IV.

166.

1. Chvá - lu vzdej - mež	mno - hou	my vši -
2. Ja - ko o - tec	pra - vý	měl jest
3. Ja - ko svá dě - tá - tka		nás jest
4. Če - hož je - ště	vše - ho	ne - lze
5. „Bu - diž to - bě	chvá - la	Bo - že

1. ckni s vdě - čno - stí na - še - mu
2. o nás pé - či; dal, by - chom
3. ne - o - pu - stíl; chrá - nil co
4. vy - mlu - vi - ti, jak mno - ho
5. nej - mi - lej - ší! na vě - ky

1. Pá - nu Bo - hu, kte - rýž jost z své mi - lo -
2. my ou - ča - stní by - li všech do - brých vě -
3. dí - tky ma - tka, nic zlé - ho ne - do - pu -
4. nám do - bré - ho rá - čil Pán u - či - ni -
5. ne - sko - na - lá, že jsi nás v den ny - něj -

1. stí po - mí - je - jí - cí - ho dne od přf - ho -
2. cí; pře - dně což na - ší du - ši nej - po - tře -
3. stíl: lí - bal, při tou - lel mi - le v ten - to den
4. ti; pro - čež my ze vše - ho pak zna - jí - ce
5. ší, tak do - bro - ti - vě chrá - nil, mo - cně spra -

1. dy zlé, ško - dné za - cho - val nás ne -
2. bněj - ší slu - ší. a což vždy mí - ti
3. ka - ždé chví - le by - la mu o nás
4. po - vin - nost tak, dě - kuj - mež Bo - hu
5. vo - val, brá - nil, by nás škůd - ce - ne -

1. hod - né.
2. mu - sí.
3. pí - le.
4. řkou - ce:
5. ra - nil."

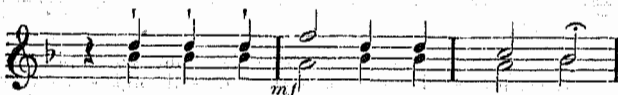
44. Večerní.

Zdlouha, vroucně. „Slunce za horu zapadá.“

Z kancionálu.

1. Slun - ce za ho - ru za - pa - dá,
2. Bu - diž po - dě - ko - vá - no, že's
3. Od - pust, což jsme hně - va - li tě
4. Na stráž an - dě - ly své po - stav,

1. noc mo - cí te - mnou k nám pa - dá,
2. skrz an - dě - ly nás chrá - nil dnes
3. buď - to zje - vně neb u - kry - tě,
4. stra - chu pe - kel - né - ho nás zbav,

1. Kri - ste svě tlo rač sví - ti - ti, ne -
2. od škod a ne - be - zpe - čen - ství, z bož -
3. ne - dej du - ši v tom hy - nou - ti; přej
4. zruš vše - lí - kou dň - bel - skou moc, a

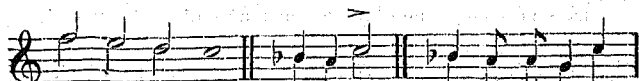
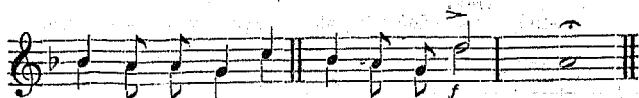
1. dej v te - mnostech blou - di - ti.
2. ské - ho mi - lo - sr - den - ství.
3. v po - ko - ji nám u - snou - ti.
4. rač nám dá - ti do - brou noc!

45. Píseň Svatováclavská.

Jednohlasně.

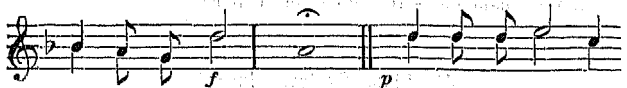

Sva - tý Vác - sla - ve, vej - vo - do

če - ské ze - mě, *p* kní - že náš, *p* pros za nás Bo - ha,*cresc.* sva - té - ho Du - cha, Kri - ste e - lei - son.*p* Ty jsi dě - dic če - ské ze - mě, *cresc.* roz - po - meň sena své plé - mě. *p* Ne - dej za - hy - nou - ti

cresc.
nám i bu - dou - cím, sva - tý Vác - sla - ve,

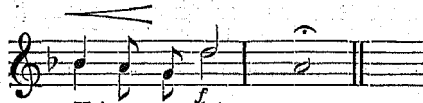
Kri - ste e - lei - son. *p cresc.* Po - mo - ci tvé my

žá - dá - me, smi - luj se nad ná - mi *p* u - těš

smu - tné, *cresc.* za - žeň vše zlé, sva - tý Vác - sla - ve,

Kri - ste e - lei - son.

46. Píseň Cyrilská.

Vážně. (Pro tři hlasy.) Zpěv staroslovanský.

cresc.

169.

Ho - spo - di - ne, po - mi - luj ny,

cresc.

cresc.

Je - su Kri - ste, po - mi - luj ny. Ty spa -

sa vše - ho mí - ra; spa - siž ny i

Polohlasem.

u - sly - šiž, Ho - spo - di - ne hla - sy na -

Plným hlasem.

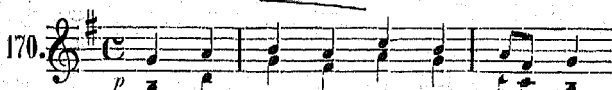
še, daj nám všem Ho - spo - di - ne ži - zň a

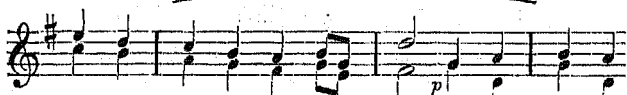
mír v na - ší ze - mi. Kr - leš, Kr - leš, Kr - leš!

47. Rakouská národní hymna.

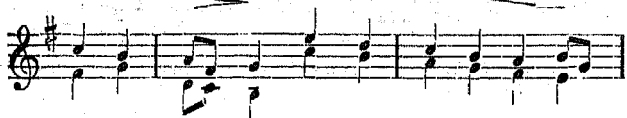
Nápěv Jos. Haydna.

1. Bo - že, za - cho - vejž nám krá - le,
2. Ctně a věr - ně, v pra - vdě při - mé

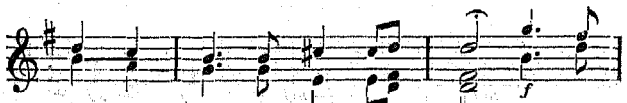
1. chra-niž cí - sa - ře a zem! u ví - ře ať
2. haj - me prá - vo, po - vin - nost, do bo - je pro

1. mou-dře, stá - le vlá - dne mo - cným ra - me -
2. mír, jež ctí - me, chra - brá vod' nás sta - te

1. nem! Ko - ru - nu ctných o - tečiv je - ho
2. čnost! Pro ty věn - ce če - tně zná - mé,

1. chraňme pro - ti vra - hům zlým; bla - ho
2. jichž si vo - je u - vi - ly, krev i

1. z do - mu Habsburg - ské - ho kyň Ra - kou - sům
2. sta - tky v o - běf dá - me, vlasť by s krá - lom

1. spo - je - ným; bla - ho z do - mu Habs-burg-
2. spa - si - ly: krev i stat - ky v o - běf

1. ské - ho kyň Ra - kou - sům spo - je - ným.
2. dá - me, vlasť by s krá - lem spa - si - ly.

3. Co svou pílí občan střádá,
to chraň ruka se zbraní;
umění co s vědou bádá,
základem buď vzdělání!
Zrůstu budiž zemím dáno,
ctí a slávy stejné s ním;
[požehnání s mírem přáno
šťastným zemím Rakouským.]

4. K jedné moci všichni stůjme:
nejtěžší co před námi
za snadné vždy dokazujeme
spojenými silami!
Svorní, jako bratří spějme
témuž cíli stejně vstříc;
[vlasti, králi slávu pějme,
Rakousko vždy volebíc!]

1870

1871

1872

1873

1874

1875

1876

1877

1878

1879

1880

1881

1882

1883

1884

1885

1886

1887

1888

1889

1890

1891

1892

1893

1894

1895

1896

1897

1898

1899

1900

1901

1902

1903

1904

1905

1906

1907

1908

1909

1910

1911

1912

1913

1914

1915

1916

1917

1918

1919

1920

1921

1922

1923

1924

1925

1926

1927

1928

1929

1930

1931

1932

1933

1934

1935

1936

1937

1938

1939

1940

1941

1942

1943

1944

1945

1946

1947

1948

1949

1950

1951

1952

1953

1954

1955

1956

1957

1958

1959

1960

1961

1962

1963

1964

1965

1966

1967

1968

1969

1970

1971

1972

1973

1974

1975

1976

1977

1978

1979

1980

1981

1982

1983

1984

1985

1986

1987

1988

1989

1990

1991

1992

1993

1994

1995

1996

1997

1998

1999

2000

2001

2002

2003

2004

2005

2006

2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

2020

2021

2022

2023

2024

2025

2026

2027

2028

2029

2030

2031

2032

2033

2034

2035

2036

2037

2038

2039

2040

2041

2042

2043

2044

2045

2046

2047

2048

2049

2050

= Knihy české, =

nákladem kněhkupectví: **I. L. Kober v Praze** vydané,
jež dostati lze ve všech kněhkupectvích, jakož i u našich
jednatelův:

Věcné učení na školách obecných.

Sepsal **Josef Sokol.**

První stupeň: **Domácnost.** 8°. str. 86 a IX. Cena 48 kr. Druhý
stupeň: **Domov.** 8°. str. 166. Cena 90 kr. Třetí stupeň: **Vlast.**
8°. str. 100. Cena 44 kr. Čtvrtý stupeň: **Svět.** 8°. (272 str.) 1.50 kr.

Extrakt zkušební,

čili výkaz o prospěchu žáků (žákyn).

Fol. Cena výtisku o 1 titul. archu a 4 středních arších 25 kr.
Titulový nebo střední arch o sobě po 5 kr.

Školní zpráva dle nového nařízení.

Př. 4. (1 list) 1 ex. 1 kr., 100 ex. 90 kr., 500 ex. 4 zl. 40 kr.

Nauka o měřických tvarech

pro školy hlavní a národní.

Prakticky probral

Josef Fr. Kupka,

řídící učitel v Letovicích a t. č. předseda učit. spolku
v hejtmánství boskovickém.

Druhé, opravené a rozmnožené vydání. S četn. vyobr. Cena 30 kr.

 Schválena ministerstvem pro hlavní školy.

Následující učit. Jednoty schválily knihu tuto: Budeč Povol-
tavská, Milevsko-Bechyňská, Roudnická, Novo-Bydžovská, Polčská,
Libochovická, Prachatická, Komenský pro okres Místeccko-Jičínský,
v Táboře, učit. jednoty: v hejtmánství Boskovickém, v Brněnském
okresu venkovském, v Telči a ve Vel. Mezeříčí.

„Jest to posud jediný spis, v němž vykládá se způsobem
praktickým vše, co mládež škol národních a hlavních o tvarech
měřických věděti může a má. Že v tak krátkém čase rozebráno
jest prvé vydání spisu toho, jest nejlepším svědectvím o důklad-
nosti a praktickém směru jeho. („Budečská zpráva“ roč. II. č. 6.)

„Jest to velmi příhodné vodítko, dle něhož měřictví
na národních a hlavních školách vyučovati možno; **přehledná
stručnost spojena tu s chvalitebnou srozumitelností.** Spisek
dočkal se už druhého vydání a byl i ministerstvem pro řečené
školy schválen.“ („Obrana“ 1871, č. 6. ze dne 18. března.)

Methodika měrického tvaroznalství.

K užtku učitelův a čekatelův učitelství na školách obecných.

Sepsal **Frant. Streit**,

ředitel a první učitel pětileté školy v Lomnici u Jič.

S hojnými úkoly a 76 vyobrazeními. Cena 44 kr.

Stručný dějepis Čech.

Pro školní mládež sepsal

M. B. Hornof,

řídící učitel v Holíčích.

Schválil Jan Lepař, ředitel ústavu ku vzdělání učitelův
v Praze.

Cena 20 kr.

Cvičení pravopisná pro školu i dům.

Sepsali

Jan L. Mašek a Frant. Streit,

učitelé na obecných školách Smíchovských.

Schválila učitelská jednota „Budeč“ v Praze.

Sešit 1. Cena 24 kr., sešit 2. 32 kr., sešit 3. 28 kr.

Úvod do fyzikální theorie hudby

Helmholtzem zbudované.

K prvnímu sjezdu učitelů českoslovanských

vydal Dr. Fr. J. Studnička,

v. ř. professor matematiky na královské české polytechnice.

8. (54 str.) Cena 30 kr.

Theor.-praktická nauka o zpěvu.

Pro střední školy, ústavy učitelské, spolky zpěvácké, jakož i pro
každého, kdo by se ve zpěvu vzdělati chtěl.

Na základě jiných sepsal

Fr. V. Janoušek,

nár. učitel v Jičíně.

Schválena od **Frant. Blažka,**

učitele na varh. škole v Praze.

Cena 1 zl. 40 kr.

J. V. POKLOPA ZEMĚPIS

I. pro vlasteneckou mládež v Čechách.

Šesté, opravené a rozmnožené vydání.

Ve 2 oddílech. I. Země koruny České. II. Rakousko a díly světa.

Odporučila jednota učít. „Budeč“ v Roudnici.

II. pro českou mládež na Moravě a v Slezsku.

Druhé, opravené vydání.

Cena každého 30 kr., váz. 40 kr.

Mapka Čech, Moravy a Slezska, k těmto dílkům zvláště vydaná
o sobě 10 kr., se „Zeměpisem“ jen 8 kr.

Dějepisná čítanka pro mládež československou.

Sestavil **Josef Sokol.**

Druhé, opravené vydání,

schválené od nejdůstojnější konsistore Králohradecké.

v 8°. IV a 180 str. Seš. 1 zl., váz. 1 zl. 12 kr.

Vínek ze 60 dvou- a tříhlasých písní pro mládež dospělejší.

Sestavil **Fr. V. Janoušek,**

nár. učitel v Jičíně.

Schválily posud učít. jednoty „Budeč“ v Praze a v Telči.

Cena 60 kr.

Obsahuje 1 úvodní píseň, 7 písní vážného obsahu, 22 písní radosti,
7 pochodův, 19 zpěvů vlasteneckých, 4 zpěvy staroslovanské.

Soupis žáků (školní katalog.)

Páté vydání. Fol. Cena výtisku o 1 titulovém, 1 středním archt
a 6 vložkách 25 kr. — 1 titulový a 1 střední arch o sobě po 1
kr., 1 vložka o sobě 2½ kr.

Světozor pro dům a školu.

Obrazy k názornému vyučování s textem

od **Pavla Jehlíčky.**

Sešit o 2—3 dvojitéch tabulkách velkého čtverce a $\frac{1}{4}$ — $\frac{3}{4}$ archu textu 50 kr.

Díl I. *Obrazy krajin v ohledu zeměpisném, přírodopisném a národopisném* (24 tab. s 48 vyobr. a 55 stran textu), váz. 5 zl. 40 kr.

Díl II. *Obrazy k názornému vyučování* (30 tabulek se 300 vyobrazeními a 15 stran textu), váz 5 zl.

Díl III. *Názorný přírodopis ptactva.* Vyobrazení 195 věrně dle přírody kreslených a malovaných druhů ptáků domácích i cizozemských na 30 tabulkách (26 stran textu), váz. 6 zl. 40 kr.

Díl IV. *Živočichové studenokrevní.* (60 tabul. s 342 vyobr.) Vydáno posud 7 sešitův po 50 kr.

K tisku se připravují tyto díly:

Díl V. *Obrazy rostlin jedovatých i pěstovaných.* (277 velkých barevných vyobr. na 60 tabulkách).

VI. *Nerostopis v obrazech.* Bude obsahovati všechny technicky i vědecky důležité nerosty ve skvělých vyobrazeních a kromě toho hojně výkresy hlatí na 44 tabulkách.

VII. *Rostlinstvo v obrazech* (52 dvojitéch malovaných tabul s 578 vyobrazeními).

VIII. *Ssavci v obrazech.*

„Literatura česká nemohla se posud vykázati dle podobným, které by v úpravě tak skvostně vyhovovalo tak praktické potřebě škol našich, jako právě tento nákladný „Světozor“,“ o jehož vydávání se přičinilo obětovné nakladatelství Koberovo. Obrazy podobného směru a druhu, které vydali němečtí nakladatelé B. Tempický a F. Liebisch, a jež za drahý peníz prodávají, nelze ani porovnatí ku vzorně vyvedeným, malovaným obrazům tohoto „Světozora.“ Právě se vydávají „Obrazy krajin“ a „Obrazy ptactva“ a zároveň vydán na zkoušku celý III. díl, totiž „Obrazy k názornému vyučování,“ které za nedlouho octnou se zajisté v každé školní budově. Vidíme tu — což u nás posud nebylo — obrazy velkého nár. divadla, Jungmannova rodiště, pomníku Karla IV., Nového mostu, dostaveného chrámu Svato-Vítského a j., což zajisté velmi bude pomáhati odbytu díla u porovnání k dílům vydaným zajisté laciného. Celé dílo sestáváti bude z osmi oddílů, dojde-li jen poněkud odbytu.“ („Věstník bibliografický“ II. roč. č. 6.)